

Król Zygmunt I Stary potwierdza wcześniejsze przywileje wójtów dziedzicznych miasta Myślenic, a także zatwierdza otaksowanie dochodów tegoż wójtostwa.

Krzysztof Fokt, Maciej Mikuła (opracowanie, wydanie i przekład), *Oppidum nostrum Mislimicze. Dokumenty monarsze dla miasta Myślenic z czasów piastowskich i jagiellońskich*, Myślenice: Muzeum Niepodległości w Myślenicach, 2022, dokument 16, s. 126–163

16

1 XI 1515

Król Zygmunt I Stary potwierdza wcześniejsze przywileje wójtów dziedzicznych miasta Myślenic, a także zatwierdza otaksowanie dochodów tegoż wójtostwa. Na zestaw dokumentów składają się:

- A. dokument Zygmunta I Starego potwierdzający prawa i otaksowanie majątku,*
- B. dokument taksacyjny Jakuba z Lubomierza sędziego i Jana z Biechowa podsędka krakowskiego, w którym przywołują: wydane im polecenie Zygmunta I Starego oszacowania dóbr oraz dokument kasztelana krakowskiego Spytki z Jarosławia w sprawie taksacji (10 X 1513),*
- C. dokument Zygmunta I polecający sędziemu i podsędkowi krakowskiemu dokonać oszacowania dóbr (15 V 1513),*
- D. dokument kasztelana krakowskiego Spytki z Jarosławia polecający dokonanie taksacji sędziemu i podsędkowi krakowskiemu (27 VI 1513),*
- E. dokument kasztelana krakowskiego Spytki z Jarosławia aprobujący wynik taksacji (14 XI 1513).*

Kop. MK 29, s. 244–262

Odczyt: Jan Wiktor Kutrzeba, *Źródła do historii miasta Myślenic* w Bibliotece Jagiellońskiej, sygn. Przyb. 190/61, k. 8r–19v, na podstawie potwierdzenia Zygmunta III z 25 III 1595 r. oraz oblaty w myślenickiej księdze radzieckiej z 1549 r.

Odczyt: Teki Kubali z. 11, s. 45–47 (kopia dokumentu taksacyjnego, Muzeum Niepodległości w Myślenicach, sygn. I/6/RM dokument nr 20)

Reg. MRPS IV, 10468, 10475, 10478, 10696, 23163

Reg. Jacek Laberschek, *Myślenice wójtostwo dziedziczne*, s. 202–206

Uw. Zamieszczony w Słowniku historyczno-geograficznym województwa krakowskiego w średniowieczu regest dokumentu autorstwa Jacka Laberscheka stanowił cenną pomoc w opracowaniu przekładu, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej terminologii przedmiotów codziennego użytku.

[p. 244] Advocacie Mislimiciensis
confirmacio.

Potwierdzenie wójtostwa
myślenickiego.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam
rei memoriam. Omnium rerum, que

sempiternae sunt future, nulla cercior firmitudo recogitari potest, quam ea, que sit literarum munimentis^a prodita memorie posteritatis. Cetera enim facta humana quantumcunque memorabilia aliis modis, quam literis, eternitati consecrata, aliquot quidem decursu seculorum durare possunt, que vero literarum officio memorie mandantur, numquam intererint ipsaque [p. 245] vetustate fuerint augustiora. Nos itaque Sigismundus Dei gratia Rex Polonie, necnon terrarum Cracovie etc. dominus et heres, tenore presencium recognoscimus et notum facimus universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia cum pridem ad preces magnifici Nicolai Jordan de Zakliczin, castellani Voynicensis, Scepusiensis Oszwycanensis et Zathoriensis capitanei et procuratoris nostri Cracoviensis generalis, commiseramus proventus et bona advocacie ipsius in Mysłimicze oppido castellanatus Cracoviensis et sculteciarum Polanka ac Byssyna, eidem advocacie incorporatarum et unitarum, generosis Jacobo de Lubomirz iudici et Joanni de Byechow subiudici terre Cracoviensis, taxandos^b et summam valoris eiusdem ipsius advocacie in Mysłimicze et sculteciarum predictarum estimandam. Obtulit demum nobis idem Nicolaus Jordan literas estimacionis predictorum commissariorum nostrorum, eorum sigillis obsignatas, et supplicavit nobis, ut illas pro maiori ipsarum vigore et omnia in eis contenta approbare et confirmare dignaremur.

W imię Pańskie Amen. Na wieczną rzeczy pamięć. Ze wszystkich rzeczy, które będą uczynione wieczystymi, żadna nie może być uznana za pewniejszą jak ta, która będzie zapewniona pamięci potomków warownią dokumentu. Inne bowiem czyny ludzkie, ilekroć godne zapamiętania innymi sposobami, jak dokumentem, wieczności powierzone, niejedne mianowicie mimo upływu wieków trwać mogą, jednak które z pomocą dokumentu pamięci są powierzone, nigdy nie przeminą i samą będą uświetnione sędziwością. Zatem My Zygmunt z Bożej łaski król Polski, jako i ziem Krakowa itd. pan i dziedzic niniejszym sposobem oznajmujemy i czynimy wiadomym wszystkim, obecnym jak i przyszłym, którzy się o tym dowiedzą. Ponieważ gdy niegdyś na prośby wielmożnego Mikołaja Jordana z Zakliczyna kasztelana wojnickiego, spiskiego, oświęcimskiego i zatorskiego starosty oraz naszego wielkorządcy generalnego krakowskiego¹⁶⁸, poleciliśmy dochody i dobra jegoż wójtostwa w mieście Myślenice w kasztelanii krakowskiej oraz sołectw Polanka¹⁶⁹ i Bysina¹⁷⁰, do tegoż wójtostwa włączonych, z nim zjednoczonych, szlachetnym Jakubowi z Lubomierza sędziemu¹⁷¹ i Janowi z Biechowa podsędkowi¹⁷² ziemskim krakowskim otaksować i sumę wartości tegoż jegoż wójtostwa w Myślenicach i tychże sołectw oszacować. Przedstawił nam następnie tenże Mikołaj Jordan dokument oszacowania tychże naszych komisarzy, opatrzony ich pieczęciami, i

¹⁶⁸ Mikołaj Jordan z Zakliczyna, zob. przypis 63.

¹⁶⁹ Polanka, wieś 2 km na pn. od Myślenic.

¹⁷⁰ Bysina, wieś 3 km na pd.-zach. od Myślenic.

¹⁷¹ Jakub z Lubomierza h. Szreniawa, sędzia ziemski krakowski od 1506 do śmierci w 1519 r.

¹⁷² Jan Biechowski z Biechowa h. Ogończyk, podsądek krakowski od 1505 do śmierci w 1519 r.

Quarum quidem harum tenor de verbo
ad verbum hic insertus talis est.

^a w rkp. monimentis; ^b w rkp. taxande

prosił nas, abyśmy raczyli tenże
[dokument] dla większej jego mocy i
wszystkie w nim treści aprobować i
potwierdzić. Którego to treść litera w
literę tutaj włączona, tak brzmi:

B

Jacobus de Lubomirz iudex et Joannes de
Byechow subiudex terrestres
Cracovienses generales ad perpetuam rei
memoriam significamus tenore
presentium, quibus expedit, universis
presentibus et futuris, quibus presentes
nostre, perpetue, significatorie litere
note et publice fuerunt, quia ex parte
magnifici Nicolai Jordan de Zakliczin
castellani Wysliczensis, Syewyeriensi et
Brzesnyensis atque Boleslawiensis
capitanei, protunc possessoris et heredis
advocatie in civitate Myslymicze et
sculteciorum in villis Borzanth, Polanka
et Byssyna, ad dictam civitatem
Myslymicze, et ad fundum seu
dominium castellanatus Cracoviensis
pertinencium, sunt nobis litere
commissionum exhibite, inprimis
serenissimi domini Sigismundi Dei
gratia Regis Polonie, Magni Ducis
Lithuanie, Russie Prussieque domini et
heredis, domini nostri graciousissimi etc.,
quibus nobis sua Maiestas committit,
quatenus iuxta officium nostrum nobis
statuto Regni specialiter deputatum,
sculteciam seu advocaciam in civitate
Myslimiciense una cum sculteciis aliis ad
eandem advocaciam in villis Borzanth,
Polanka, Byssyna spectantibus atque
incorporatis, unitis et unius eiusdem
possessionis dicti magnifici Nicolai,
iuxta observatam in talibus iuridicam
consuetudinem, omnibus consideratis et
pensatis proventibus iusta taxa

Jakub z Lubomierza sędzia i Jan z
Biechowa podsędek ziemscy krakowscy
generalni na wieczną rzeczy pamięć
obwieszczamy niniejszym, którym
potrzeba, wszelkim obecnym i
przyszłym, którym to niniejszy wskazany
nasz dokument będzie na zawsze i
urzędowym i znanym, ponieważ ze
strony wspomniałego Mikołaja Jordana z
Zakliczyna kasztelana wiślickiego,
starosty siewierskiego, brzezińskiego
oraz bolesławskiego, obecnie posesora i
dziedzica wójtostwa w mieście
Myślenice i sołectw we wsiach Borzęta¹⁷³,
Polanka i Bysina, do tegoż miasta
Myślenice, i do posiadłości to jest włości
kasztelanii krakowskiej przynależne,
został nam przedłożony dokument
polecający, najpierw Zygmunta z Bożej
łaski króla Polski, wielkiego księcia
Litwy, Rusi i Prus pana i dziedzica, pana
naszego najłaskawszego etc., w którym
nam Jego Wysokość poleca, abyśmy
wedle obowiązku naszego nam statutem
Królestwa szczególnie ustanowionego,
sołectwo to jest wójtostwo w mieście
Myślenice jednocześnie z innymi
sołectwami do tegoż wójtostwa we
wsiach Borzęta, Polanka, Bysina
przynależącymi, włączonymi,
zjednoczonymi i w jednolitym
posiadaniu tegoż wspomnianego
wielmożnego Mikołaja, wedle
przestrzeganego w takich [sprawach]
prawnego zwyczaju, po rozważeniu i

¹⁷³ Borzęta, zob. przypis 49.

taxaremus. Cuius quidem commissionis
Sacre Maiestatis Regie tenor sequitur:

oszacowaniu wszystkich dochodów
wedle godziwej taksy wycenili. Którego
to polecenia Jego Królewskiej Mości
brzmienie następuje:

C

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae,
Magnus Dux Lithuanie, Russie,
Prusieque etc. dominus et heres,
generosis Iacobo Lubomirski iudici,
Joanni Byechowski subiudici
Cracoviensibus fidelibus nostris dilectis
graciam Regiam. Generosi fideles nostri
dilecti! Magnificus Nicolaus Jordan de
Zakliczin castellanus Wysliciensis
supplicavit nobis, ut auctoritatis nostre
Regie beneficium, tanquam [p. 246] in
parte premii meritorum suorum, que
nobis eum plurimum commendarunt,
sibi imparcientes, causam estimande
sive taxande ipsius advocacie in
Mysłymycze vobis delegare et
committere dignaremur, ne postea
aliquid difficultatis filiis suis
superstitibus, ut sepe sit, evenerit, ut
cum aliquis consenciente hereditario
bonorum domino a veteri possessore eas
redimere vellet, nulla stat ambiguitas vel
difficultas in solucione. Et quamvis
oppidum Myslymicze castellanie
Cracoviensi quasi iure hereditario
addictum et asscriptum sit, unde ex iure
quesito castellano Cracoviensi existenti
pro tempore id faciendi vel committendi
proprietas concessa sit, quia tum ad nos
dum ipsa castellania vacat, sicut
ceterorum Regni ingrantuum [s] sive
honorum ordinatio pertinet solisque
nobis ius absolutum eius conferendi
competit, itaque ex eo capite ab
auctoritate nostra Regia non est alienum
ius advocacie predictae taxando vel
taxandi committendo, quocirca vobis, de
quorum iurispericia et fidei integritate

Zygmunt z Bożej łaski król Polski, wielki
książę litewski, ruski i pruski pan i
dziedzic, szlachetnemu Jakubowi
Lubomirskiemu sędziemu, Janowi
Biechowskiemu podsędkowi krakowskiemu
wiernym nam drogim łaska królewska.
Szlachetni wierni nam drodzy!
Wielmożny Mikołaj Jordan z Zakliczyna
kasztelan wiślicki zwrócił się do nas, aby
mocą naszego królewskiego urzędu
dobrodziejstwem, jakby w części
wynagrodzenia jego zasług dla nas,
którymi był nam najwięcej zalecony,
obdarzając go, uznaliśmy za właściwe
polecieć i powierzyć wam sprawę
oszacowania albo otaksowania tegoż
wójtostwa w Myślenicach, aby na
przyszłość jakakolwiek uciążliwości jego
synom pozostałym, jak często bywa, nie
wynikła, aby gdy ktoś za zgodą pana
dziedzicznego dóbr od dotychczasowego
posesora chciałby je wykupić, żadna
wątpliwość albo uciążliwość w
wywiązaniu się nie powstała. I
jakkolwiek miasto Myślenice kasztelanii
krakowskiej jakby prawem dziedzicznym
jest przysądzone i przypisane, stąd z
prawa nabytego wynika, że kasztelanowi
krakowskiemu na ten czas obecnemu jest
przyznana właściwość działania albo
poruczania [działania], gdyż następnie
nam ta kasztelania wtedy jako
opróżniona przypadnie, takim sposobem
zarząd pozostałych łask [?] albo godności
Królestwa należy i nam samym prawo
udzielania tychże przysługuje, przeto z
tegoż zwierzchnictwa i władzy naszego
Królestwa nie jest wykluczone prawo do

non ambigimus, committimus et mandamus, ut ad certum tempus insimul in Myslimicze convenientes, omnia bona omniaque membra eorum diligenter conspiciatis conspectaque iusto valore estimatis et taxatis, incipiendo a censibus et quibuscumque cuius proventibus tam pecuniariis quam aliarum rerum, qui in proventibus innumerantur, item molendinis, prediis, pisc[i]nis, pratis et edificiis, et si que sunt municionibus efficacisque, ut omnia secundum eiusdem statuti et iusticie effectum ad certam formulam ita redigatis, in qua res posthac ut ipsi Nicolao castellano Visliciensi vel eius posteris ullam difficultatem vel ambiguitatem in ea taxanda affare possit, pro gratia nostra aliter non facturi. Datum Posnanie dominica Ponthecostes anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, Regni vero nostri anno septimo. Relatio reverendi in Christo patris domini Mathie episcopi Premisliensis et Regni Polonie cancellarii.

otaksowania albo polecenia otaksowania wspomnianego wójtostwa, przeto wam, o których biegłości w prawie i nieskazitelnej wierności nie wątpimy, powierzamy i polecamy, abyście w pewnym czasie równocześnie udawszy się do Myślenic, wszystkie dobra i wszystkie części ich starannie przejrżeli, a przejrzawszy doskonale słuszną wartością określili i otaksowali, zaczynając od czynszów i jakichkolwiek dochodów tak pieniężnych, jako z innych rzeczy, które zaliczane są do dochodów, zatem z młynów, gospodarstw, stawów, łąk i budynków, i gdyby jakieś były, umocnień i sprawicie, abyście wszystko wedle tegoż statutu i zadośćuczynienia sprawiedliwości tak w pewną formułę zawrzecie, iżby na przyszłość temu Mikołajowi kasztelanowi wiślickiemu albo jego następcom żadna uciążliwość ani wątpliwość nie zaszła w tychże rzeczach do otaksowania, dla naszej łaski inaczej nie czyniąc. Dan w Poznaniu, w niedzielę Zesłania Ducha Świętego [15 V] roku Pańskiego 1513, rządów naszych roku siódmego. Relacja wielbego w Chrystusie ojca pana Macieja biskupa przemyskiego i kanclerza Królestwa Polskiego¹⁷⁴.

B

Tandem exhibuit etiam aliam literam commisionis et consensus ad dictam sculteciam in Myslymicze et scultecias eidem adherentes, annexas et incorporatas suprascriptas taxandas magnifici Spithkonis de Jarosław castellani Cracoviensis, protunc possessoris dominii hereditarii seu dominii fundi in eadem Myslimicze et villis Borzanth, Polanka et Byssyna, ex

W końcu przedłożył także inny dokument polecenia i zgody otaksowania tegoż sołectwa w Myślenicach i sołectw temuż przynależnych, przyłączonych i włączonych wyżej wspomnianych, wielmożnego Spytkę z Jarosławia kasztelana krakowskiego¹⁷⁵, podówczas posesora władztwa dziedzicznego, to jest posiadłości w tychże Myślenicach i

¹⁷⁴ Maciej Drzewicki, zob. przypis 73.

¹⁷⁵ Spytek Jarosławski z Jarosławia, zob. przypis 63.

iure castellanatis Cracoviensis, cuius protunc et titulo et officio atque dignitate et toto fundo dicte castellanie utebatur. Cuius commissionis tenor sequitur et est talis:

D

Spithko de Jaroslaw castellanus Cracoviensis generosis Jacobo de Lubomierz [s. 247] iudici et Joanni de Byechow subiudici terrestribus Cracoviensis generalibus amicis dilectis. Salutem, generosi domini amici dilecti! Obtinuit magnificus dominus Nicolaus Jordan de Zakliczin Visliciensis castellanus, Syeveriensis et Brzesniciensis ac Boleslaviensis capitaneus, heres advocatie in civitate Mislimiciensi et sculteciarum eidem advocacie annexarum in villis Borzantha, Polanka atque Bysszyna, ad nostrum castellanatus Cracoviensis fundum spectantibus et pertinentibus, commisionem Sacre Maiestatis Regie, advocaciam prefatam in civitate Myslimiciensi castellanie Cracoviensis atque in villis Borzantha, Polanka et Byssyna sculteciis advocatie Myslimiciensis unitis et incorporatis, per vestras generositates fore taxandas, iusti valoris precium eisdem sculteciis imponendum, quam quidem commissionem, quam nobis exhibuit, supplicans, ut similiter pro nostro interesse, quod nobis competit ratione castellanatus Cracoviensis, cuius immo possessionem et dominium habemus, ad dictam civitatem et villas tanquam hereditario dominio in eisdem per nos protunc habito, eidem commissioni Maiestatis Regie adherentes, vobis etiam ex nostra auctoritate easdem advocaciam in Mysłymicze et scultecias

wsiach Borzęcie, Polance oraz Bysinie, z uprawnienia kasztelanii krakowskiej, której podówczas i tytułem, i urzędem, a ponadto godnością i całym posiadłością tejże kasztelanii używał. Którego polecenia brzmienie następuje i jest takie:

Spytek z Jarosławia kasztelan krakowski szlachetnym Jakubowi z Lubomierza sędziemu i Janowi z Biechowa podsędkowi ziemskim krakowskim generalnym, drogim przyjaciom. Bądźcie pozdrowieni szlachetni panowie, przyjaciele drodzy! Uzyskał wielmożny pan Mikołaj Jordan z Zakliczyna kasztelan wiślicki, starosta siewierski, brzeziński i bolesławski, dziedzic wójtostwa w mieście Myślenice i sołectw temu wójtostwu przynależnych we wsiach Borzęta, Polanka i Bysina, do posiadłości naszej kasztelanii krakowskiej należących i przynależnych, polecenie Jego Królewskiej Mości, aby wspomniane wójtostwo w mieście Myślenice kasztelani krakowskiej jako i w sołectwach we wsiach Borzęta, Polanka i Bysina do wójtostwa myślenickiego przyłączonych i wcielonych, przez wasze zacności były otaksowane, cena słusznej wartości tymże sołectwom była ustalona, które właśnie polecenie, które nam przedstawił prosząc, abyśmy, zarówno i w naszym interesie, co nam należy przez wzgląd na kasztelanję krakowską, której zaiste mamy posiadanie i władztwo, do tegoż miasta i wsi jakby własności dziedzicznej w tychże przez nas obecnie posiadanej, przyłączając się do tegoż polecenia Królewskiego Majestatu, polecili wam również naszą powagą to wójtostwo w Myślenicach i sołectwa jemuż przynależne otaksować i

eidem adherentibus taxare et eis iusti pretii valorem atque unam summam imponere committeremus, et quoniam iusta petentibus non est consensus denegandus, presertim cum etiam in ea causa Sacra Maiestas Regia nobis specialiter scribat literas, nostrum in eam rem flectens animum. Vobis igitur, de quorum legalitate Maiestas Regia et nos confidimus, et quibus statuto Regni specialis taxandarum advocatarum seu sculteciarum auctoritas simul et officium est impositum, committimus plenam, de nostra certa scientia, ad hanc ipsam taxam advocacie Mislimicense et sculteciarum eidem unitarum in villis Borzantha, Polanka et Byssyna faciendam nostram consensum, probamus presentibusque apponimus, consencientes in eandem, quam feceritis taxam et iusti valoris dictarum sculteciarum seu advocaciarum precium. Datum in Jaroslaw feria secunda post festum sancti Joannis Baptiste proxima anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo.

B

Nos tandem suscepta commissione Sacrae Maiestatis Regie cum ea, que decuit, reverencia, et domini castellani Cracoviensis etiam qua decuit fraterna charitate, descendimus in eam ipsam civitatem Mislimiciensem feria secunda in crastino beati Dionisii anno Domini millesimi quingentesimi tredecimi, et primum receptis registris de manibus prefati magnifici Nicolai castellani Wysliciensi et dicte advocacie Misliciensis atque sculteciarum eidem advocacie unitatum heredis, in quibus omnis proventus descripti erant et omnes etiam nominatim coloni, tam villarum quam civitatis premissae. Prius

przypisać im wartość słusznej ceny a ponadto jedną sumę, i jako że proszącym o słuszne [rzeczy] nie odmawia się zgody, szczególnie gdy także w tej sprawie Jego Królewska Mość napisał do nas specjalnie list, do tejże rzeczy skłaniając naszą wolę. Wam natomiast, o praworządności których Królewska Mość i my jesteśmy przekonani, i którym statutem Królestwa specjalna władza i jednocześnie powinność otaksowania wójtostw albo i sołectw została nadana, za pewną naszą wiedzą do uczynienia tegoż otaksowania wójtostwa myślenickiego i sołectw z tymże zjednoczonych we wsiach Borzęta, Polanka i Bysina, dajemy zgodę naszą i niniejszym dopuszczamy, zgadzając się na to, jakie uczynicie otaksowanie i [ustalicie] cenę słusznej wartości przerzeczonych sołectw czy-li wójtostw. Dan w Jarosławiu w poniedziałek najbliższy po św. Janie Chrzcicielu [27 VI] roku Pańskiego 1513.

My zatem, przyjąwszy zlecenie Jego Królewskiej Wysokości z należnym szacunkiem, a pana kasztelana krakowskiego z odpowiednim, braterskim umiłowaniem, zstąpiliśmy do tegoż miasta Myślenic w poniedziałek nazajutrz po świętym Dionizym [10 X] roku Pańskiego 1513, i wpierv odebrawszy registry z rąk przerzeczonego wielmożnego Mikołaja kasztelana wiślickiego i tegoż wójtostwa myślenickiego, i sołectw z tymże wójtostwem połączonych dziedzica, w których wszystkie dochody zostały opisane i wszyscy także imiennie osadnicy, tak wiosek jak i wspomnianego

[facto] [p. 248] scrutinio de personis incolarum, tam civitatis quam villarum, videlicet ipsorum seniores et antiquioris temporis ibidem incole, et qui ipsorum essent ibidem de parentibus suis nativi, item de ipsorum legalitate et possessione atque facultatibus; tandem ex scrutinio, qui strictiori iuxta opinionem hominum, condicionibus personarum et nominibus cognitis vocatis civibus et consulibus civitatis atque villarum ipsarum kmethonibus, et electis ex eis senioribus, atque qui fuerunt hominum opinionem in facultatibus simul et legalitate fame non contempnentes, ymmo laudabiles, et accepto ab eisdem corporali iuramento de veritate decenda, recensendo et revolvendo regestrum, literas, privilegia dictarum advocaciarum seu sculteciarum, per singulas res in regestro et in literis contentas interrogavimus eosdem incolas civitatis et villarum, si idem dominus Nicolaus iure advocatiarum predictarum est rerum in literis et regestris descriptarum nunc in pacifica possessione, in primis igitur ex literis, privilegiis et regestris interrogati sunt testes.

Carnifices civitatis Mislimiciensis in toto et omnes pertinere [debent] ad advocaciam, et si omnium carnificum in civitate Mislimiciense existencium idem advocatus est pro nunc pacificus possessor, et ipsis respondentibus, quod sic est, invenimus ex regestris et testimonio hominum, quod carnifices solvunt advocato in Mislimicze annui census marcas quinque gr. sedecim in pecuniis usualibus in Regni Polonie currentibus, et etiam annuatim dant sedecim lapides sepi, aut sepo non

miasta. Wcześniej [uczyniwszy] badanie o osobach mieszkańców, tak miasta jak i wiosek, mianowicie [którzy są] spośród nich starsi i od dawniejszych czasów tamtejsi mieszkańcy, i którzy spośród nich byliby tamże ze swych rodziców zrodzeni, także o ich uprawnieniu i posiadaniu a ponadto zdolnościach; jakoż z badania [wynikło], którzy [są] ściśli wedle opinii ludzi, poznawszy stan i imiona osób, zwoławszy mieszczan i rajców miasta, jako i kmieci tychże wsi, i wybrawszy spośród ich starszych, ponadto którzy byli w opinii ludzi w zdolnościach i jednocześnie sławie prawnej nienaruszeni, a nawet godni pochwały, i po złożeniu przez nich przysięgi prawdomówności, rozważywszy i roztrząsnąwszy rejestr, dokumenty, przywileje wspomnianych wójtostw czy-li sołectw, o każdą pojedynczą rzecz zawartą w rejestrze i w dokumencie badaliśmy tychże mieszkańców miasta i wiosek, czy tenże pan Mikołaj prawem wspomnianych wójtostw jest obecnie w spokojnym posiadaniu rzeczy opisanych w dokumentach i rejestrach, przede wszystkim zatem wedle dokumentów, przywilejów i rejestrów rozpytani zostali świadkowie.

Rzeźnicy miasta Myślenic w całości i wszyscy przynależeć [mają] do wójtostwa i [zapytano] jeśli tenże wójt jest obecnie spokojnym posiadaczem wszystkich rzeźników w mieście Myślenice będących, i po tym jak ci opowiedzieli, że tak jest, wnosimy z rejestrów i świadectwa ludzi, że płacą wójtowi w Myślenicach rocznie czynszu grzywien 5 groszy 16 w pieniądzu obecnym używanym w Królestwie Polskim, a także rocznie dają 16

recepto per advocatum, per gr. quindecim solvi de iure et ab antiquissima consuetudine per carnificos debetur sepum statque in arbitrio advocati pecunias vel sepum in [s] carnificibus recipere. Preterea servitute suo convenientem artificio ad curiam advocati alternatis vicibus, quociens eis mandatur, tenentur, videlicet boves, porcos, mutones, vitulos, agnellos, ferinas denique maiores si contingerit, ut cervos, dorcas, apros silvestres aptare coquine iuxta modum sui artificii.

Item sutores sedecim, quilibet ipsorum singulis quatuor temporibus anni per quatuor grossos Polonicales solvit et facit annui census marcas quinque gr. sedecim, quorum numerus per advocatum augeri non potest etiam diminuerique; ex aliquo casu emergenti census non minuit, nam ipsa fraternitas sutorum de integro censu advocato pro tempore existenti providet ab antiquissima consuetudine et ex eorum privilegio facultatis.

Item pistorum sunt decem, nunc per advocatum [p. 249] augeri possunt; quilibet, ipsorum dat singulis quartalibus anni per duos gr., facit annum census marcam unam triginta duos gr.

Item pannifices ab distentariis staminum vulgariter dictis ranÿ, contribuunt a duobus staminibus ad distentorium positum per gr. Polonicalem medium, qui quidem proventus ex

kamieni¹⁷⁶ łaju, albo jeśli łój nie zostanie odebrany przez wójta, powinno być uiszczane z prawa i z pradawnego zwyczaju przez rzeźników 15 groszy za łój, i pozostaje w woli wójta przyjąć od rzeźników pieniądze albo łój. Ponadto posługę stosowną swemu cechowi do dworu wójta przemiennie, ilekroć im będzie polecane, mają świadczyć, mianowicie woły, wieprze, skopy¹⁷⁷, cielęta, jagnięta, wreszcie dużą dziczyznę leśną, jeśli się zdarzy, jak jelenie, sarny, dziki, mają sprawiać [dla] kuchni wedle sposobu ich rzemiosła.

Zatem 16 szewców, każdy z nich kwartalnie cztery grosze polskie płaci i czyni to rocznego czynszu grzywien 5 groszy 16, których liczba przez wójta nie może być zwiększona i także zmniejszona; z żadnej pilnej przyczyny czynszu nie zmniejszył, albowiem ten cech szewców o całość czynszu wójtowi na ten czas będącemu ma staranie z najdawniejszego zwyczaju i z uprawnienia ich przywileju.

Zatem piekarzy jest 10, ich liczba może być obecnie zwiększona przez wójta; każdy z nich daje na każdy kwartał po 2 grosze, co czyni rocznego czynszu jedną grzywnę i 32 grosze.

Zatem sukiennicy od rozciągaczy postawów¹⁷⁸ [sukna] pospolicie zwanych ramami, od dwóch postawów na ramy położonych mają zapłacić po pół grosza polskiego, który to dochód z rejestrów i przesłuchania świadków ustalamy, że

¹⁷⁶ Kamień – miara wagi, 12,96 kg.

¹⁷⁷ Kastrowane barany.

¹⁷⁸ Postaw – „Sztuka tkaniny, zwykle o długości od 25 do 40 łokci” (Anetta Luto-Kamińska, Słownik XVI wieku, t. 28, s. 161).

regestris et scrutino testium invenimus anni valoris frequencius et communius facere tres cum media marcam et aliquando citra vel ultra.

czyni rocznie częściej i powszechniej wartości trzy i pół grzywny, a czasem mniej albo więcej.

Item penestice omnes quotquot sunt, solvunt per quatuor gr. singulis quatuor temporibus anni et sic annis modernis invenimus anni census de penesticis in Mislimiciensis advocacia duas marcas pecuniarum.

Zatem przekupki wszystkie ile ich jest, płacą po 4 grosze na każdy kwartał i tak na przyszłe lata ustalamy czynsz roczny od przekupniów w wójtostwie myślenickim na dwie grzywny pieniędzy.

Item institores omnes de aliis civitatibus, oppidis et villis ad civitatem Mislimicensem venientes et sua mercimonia ad vendendum quocunque tempore reponentes, pro qualibet vice unum gr. advocato dare ex antiquissima consuetudine pro lege iam observata tenentur; ex regestris et relatione testium invenimus eundem proventum hiis continue annis sese sequentibus esse valoris unius marca et unius fertonis et ultra.

Zatem wszyscy kramarze z innych miast, miasteczek i wsi do miasta Myślenice przybywający i swe towary na sprzedaż kiedykolwiek wystawiający, winni za każdym razem jeden grosz wójtowi dać wedle prawnego zwyczaju, już jako prawo przestrzegane; z regestrów i relacji świadków ustalamy, że tenże dochód w tych po sobie następujących ciągle latach wynosi jedną grzywnę i jeden wiardunek i więcej.

Item incole omnes civitatis, etiam inquilini seu penestice, candelas de sepo et cera pro usu hominum facientes et vendentes, dant annuatim per duos gr. advocato et sic annis modernis ex regestris, etiam testimonio hominum comperimus istius proventus unam marcam esse, aliquando et ut frequencius ultra vel ut utrimque carius citra.

Zatem mieszkańcy wszyscy miasta, także komornicy i przekupki, świece łojowe i woskowe na użytek ludzi wytwarzający i sprzedający, dają rocznie po 2 grosze wójtowi i tak dla obecnych lat z regestrów, także zeznania ludzi stwierdzamy, że tenże dochód wynosi jedną grzywnę, czasem i aby częściej więcej albo aby obopólnie z większą troską mniej.

Item incole omnes ius civile habentes, etiam inquilini, qui vendunt pisces et alleca, anquillas et usiones, scuriones, luceos et cum suis generis pisces vel hiis similia salsos, tamen ad pondus vel numeratim et singillatim, non integre, cum vasis, isti a quolibet vase soluntur per duos gr. advocato. Item pisces in vase ad circulum ducentes vivos vel mortuos,

Zatem wszyscy mieszkańcy mający prawo miejskie, także komornicy, którzy sprzedają ryby i śledzie, węgorze i usiones, jesiotry, szczupaki i swego rodzaju ryby lub im podobne solone, jednak wedle wagi albo wedle liczby i pojedynczo, nie w całości, z skopcami, te z jakiegokolwiek skopca płaci się po 2 grosze wójtowi. Zatem ryby w skopcu na

recentes tamen et non salsos, sive sint civitatis incole sive advene, a quolibet vase piscium dant duos gr. vel eiusdem valoris pisces.

rynek przywożący, żywe albo martwe, świeże jednak i nie solone, czy byłiby mieszkańcami miasta czy przybyszami, od każdego skopca ryb dają 2 grosze albo tej wartości ryby.

Item incole omnes civitatis nullis officialibus civitatis exceptis propinare volentes potagia generis diversi, videlicet malmaticum, vinum, modonem et cereviasias ab aliunde advectas et hiis similia vel de genere vinorum, vel mellium, aut cervisiarum atque sicerarum, omnes dant et dare debent ad curiam advocati in ipso principio propinacionis predictorum liquorum ollam unam, quatuor quartas usuales in se continentem, illius liquoris, qui est propinaturus, a quolibet vase in civitate propinacioni exposito. Et advocatus precii valorem illi liquori propinando designat et determinat consulibus et consules tandem statuunt atque publicant eius valorem emere volentibus.

Zatem wszyscy mieszkańcy miasta, nie wyłączając urzędników miejskich, chcący szynkować trunki przeróżne, to jest małmazję, wino, miód i piwa skądkolwiek przywiezione i tymże podobne albo z gatunku win, albo miódów, albo piw i gorzałek, wszyscy dają i mają dawać do dworu wójta w tejże zasadzie wyszynku wspomnianych napitków jeden garniec¹⁷⁹, cztery kwarty¹⁸⁰ zwyczajowe w sobie zawierający, tegoż napitku, który ma być szynkowany, od każdej kadzi¹⁸¹ w mieście wystawionej do wyszynku. I wójt wysokość cen wszystkich wyszynkowanych napitków wskazuje i określa rajcom, a zaś rajcy ustanowią i ogłoszą ich ceny pragnącym kupować.

Item salicide omnes in civitate existentes solvunt advocato singulis quartalibus anni per duos gr. census, iste facit marcas unam et viginti duos gr.

Zatem wszyscy pozostający w mieście prasołowie płacą wójtowi kwartalnie po 2 grosze czynszu, który czyni jedną grzywnę i 22 grosze.

Item quilibet lutifigulus ab artificio suo singulariter advocato septimanatim dat unam ollam pro ternario vel ternarium iuxta exigentia foralia ab advocato arbitrium, iste census facit his annis quadraginta tres gr. ternanos [p. 250] duos.

Zatem każdy garncarz od swego każdego wyrobu wójtowi daje tygodniowo jeden garnek za ternara¹⁸² albo ternara przy opłacaniu targowego z woli wójta, co czyni czynsz w tych leciech 43 grosze i 2 tetnary.

¹⁷⁹ Garniec – „Miara pojemności cieczy i ciał sypkich [...] około 4 litrów” (Halina Górską, Słownik XVI wieku, t. 7, s. 217).

¹⁸⁰ Kwarta – „Miara pojemności cieczy i ciał sypkich, równa zwykle czwartej części garnca, prawdopodobnie około 1 litra” (Aniela Kottówna, Słownik XVI wieku, t. 11, s. 605).

¹⁸¹ Kadź – „Duże, wzmocnione obręczami naczynie drewniane o okrągłym dnie w rodzaju beczki lub wiadra, służące do przechowywania żywności” (Zofia Chyła-Bełkot, Słownik XVI wieku, t. 10, s. 19).

¹⁸² Ternar – zob. przypis 193 objaśnienie „Kwartnik”.

Item in medio circuli civitatis Mislimiciensis sunt due domus ex antiquo, et ab ipsa civitatis fundacione pro advocacia Myslimiciensi specialiter pertinentes, de quibus solvunt per unum fertonem, ferto tamen unius datur prebendario et alter reservatur advocato recipiendus.

Item omnes horti et hortulani ipsorum, qui sunt circum circa civitatem {sunt}, advocato censuales annis singulis, de quibus annui certi census proveniunt annis singulis marcas sex, fertones tres, gr. tres. Item hortulani de hortis nihilominus preter censum tenentur laborare pedestrem laborem, ad quem fuerunt^c vocati per procuratorem in advocacia, laborant autem secundum quantitatem et qualitatem ortorum, quos possident, quidam unum diem, quidam duos dies in anno semel.

^c wyraz poprawiany

Item balneum solvit singulariter quatuor temporibus anni unam cum media marcam, annuatim vero sex, preterea ad mandatum advocati et ad ipsius spontaneam voluntatem omnes persone miserabiles, scholares, pauperes, et omnes mendici, incolentes civitatem et advene, singulis duabus septimanis libertatem habent intrandi balneum, [d] balneandi; nullusque civis aut incola civitatis balneum habere potest nec in doleis balneari, exceptis mulieribus peregrinantibus [s] vel aliis debilibus personis, que balneum intrare non possunt.

Zatem na rynku miasta myślenickiego są z dawna dwa domy, od założenia miasta do wójtostwa myślenickiego specjalnie przynależne, z których płacą po jednym wiardunku, jeden mianowicie wiardunek jest dawany prebendarzowi, a drugi zarezerwowany do odebrania wójtowi.

Zatem wszystkie ogrody i ichże zagrodnicy, którzy są wokół miasta, wójtowi czynszujące każdego roku, z których rocznie pewien czynsz przynoszą, każdego roku 6 grzywien i 3 wiardunki i 3 grosze. Również zagrodnicy z ogrodów niemniej oprócz czynszu mają wykonywać pieszą robociznę, do której będą zwoływani przez rządcę do wójtostwa, pracując jednak wedle wielkości i jakości ogrodów, które posiadają, jedni jeden dzień, drudzy dwa dni raz do roku.

Zatem łaźnia płaci kwartalnie 1,5 grzywny, rocznie zaś 6 grzywien, ponadto na polecenie wójta i wedle jego nieskrępowanej woli wszyscy budzący współczucie, uczniowie, ubodzy i wszyscy żebracy, mieszkający w mieście i przybysze, co dwa tygodnie mają wolność wejścia do łaźni, umycia się; a żaden mieszczanin albo mieszkaniec miasta nie może posiadać łaźni ani w kadziach się kąpać, z wyjątkiem kobiet podróżujących¹⁸³ albo innych osób schorzałych, które do łaźni nie mogą wchodzić.

¹⁸³ W rękopisie wyraźnie zaznaczono, że chodzi o kobiety podróżujące (*peregrinantibus*); nie jest jednak wykluczone, że jest to jednak omyłka pisarska i chodzi o kobiety w ciąży (*pregnates*), co wynikałoby z kontekstu.

^d habere potest *skreślone przez autora podstawy*

Item ex dealbatorio singulis annis dantur et solvuntur advocato decem marce, ita quod decima marca a dealbacione omnium thelarum advocato solet solvi per dealbatorem, et pro eadem dealbacione per advocatum defalcari, verum iste census arbitrio advocati potest augeri.

Item habet advocacia Mislimiciensis in fluvio Raba molendina duo iuxta civitatem, que civilia dicuntur, situata in una fossata, unum Superius, alius Inferius, iuxta decursum aque inferioritatem ducendo, in quibus civitatis Mislimiciensis cives de iure et antiquissima consuetudine tenentur et debent molere brasea, in quolibet videlicet molendinorum alternatim per unum mensem, et similiter molendorum frumentorum in eisdem pistores alternatam vicem observant, ita quod in quo illorum molendinorum moluntur brasea, illud non intrant pistores. Ceteri vero cives et advene sua frumenta in quo molendinorum voluerint illimitate et indifferenter molere sint liberi. Et ipsorum molendinorum hiis continuis annis, duarum mensuratum valor in nonaginta marce continetur nec minus, magis tamen, ut frequencius importat preterea in istis molendinis. Licet molendinatores ad placitum et liberum arbitrium advocati locantur in tertia mensura, tamen advocato de eadem tertia mensura solvit^e census, videlicet molendinum superius octo marcas, et nutrit duos porcos [p. 251] quotidie, quibus impinguatis, et ad usum curie advocati receptis et occisis, alios macilentos iterum tenentur molendinator^f in saginare, et sic per totum annum annosque indifferenter

Zatem z blechu każdego roku jest dawane i płacone wójtowi 10 grzywien, tak że dziesiąta grzywna od bielenia wszystkich tkanin wójtowi zwykła być płacona przez blecharza, i o to bielenie przez wójta potrącana, jednakże ów czynsz wolą wójta może być zwiększony.

Zatem ma wójtostwo myślenickie na rzece Rabie dwa młyny przy mieście, które zwane są miejskie, położone przy jednej przekopie, jeden Górny, drugi Dolny, zgodnie z biegiem wody, w których mieszczanie miasta Myślenice z prawa i zadawnionego zwyczaju mają i powinni mleć słydy, w każdym mianowicie młynie zamiennie przez jeden miesiąc, i podobnie zboże w tychże młynach piekarze zamiennie, kolejności przestrzegając tak, że w którym z tych młynów miele się słydy, do tego nie przybywają piekarze. Pozostali natomiast mieszczanie i przybysze swe zboże, w którym z młynów chcieliby bez ograniczeń i rozróżnienia, niech będą wolni mleć. I z tych młynów w tych ciągłym następujących latach wartość z dwóch miar na 90 grzywien jest zachowana, a nie mniej, lecz więcej, jeśli częściej wnosi więcej w tychże młynach. Chociaż młynarze za pozwoleniem i wolną wolą wójta osadzeni są na trzeciej mierze, jednak wójtowi z tej trzeciej miary płacą czynsz, to jest z młyna górnego 8 grzywien i tuczą dwa wieprze codziennie, gdy te zaś są utuczone i na potrzeby dworu wójta będą odebrane i ubite, inne znów chude ma młynarz utuczyć, i tak przez cały rok i lata niezmiennie ma karmić we młynie dwa równe wieprzki od wójta.

porcos duos ab advocato in molendinum
directos nutrire tenetur.

^e wyraz *poprawiany* z *solvunt*; ^f wyraz *poprawiony*
z *molendino*

Inferius Molendinum de tercia mensura solvit marcas duodecim, et modo premissis etiam impingnat porcos. Verum in istis duobus molendinis licet duos mensuras liberas omnis gravi habeat advocatus, avena tamen et ordeum, que moliuntur pro saginandis porcos, tota cedit in sorte molendinatoris, verum si ad alium usum molitur, tam avena quam ordeum advocatus non caret mensuris, sed duas liberas sic de aliis frumentis percipiet; due autem mensure braseorum tritici et siliginis in ambobus molendinis, que sunt advocati, singulis annis nonaginta marcis pecuniarum venduntur, et quam sepiissime et quasi continue etiam superabundat maior quantitas pecuniarum.

Preterea istorum molendinorum molendinatores semel in anno quilibet ipsorum^g seorsum tenetur pro advocato honorifice adaptare, nisi aliter per advocatum ordinatum fuerit, unum prandium aut loco prandii mediam marcam solvere.

^g w *rkp.* ipsoris

Item istorum^h molendinorum molendinatores omnes antiquorum edificiorum ligneorum vetustate edificii factas ruinas, et omnia tecta antiqua et eorum foramina resarcire et restaurare tenentur, verum ad nova edificanda vel laboranda non debent astringi.

^h w *rkp.* istoris

Dolny Młyn z trzeciej miary płaci grzywien 12 i sposobem rzeczonym także tuczy wieprze. Lecz choć w tychże dwóch młynach dwie miary ma wójt wolne od każdego ciężaru, jednak owies i jęczmień, które są mielone na utuczenie wieprza, w całości przypadają na część młynarza, niemniej jeśli na inny użytek jest mielone, tak owsa, jak i jęczmienia wójt nie traci z miar, lecz oba wolne tak z innych zbóż pobiera; dwie natomiast miary słoć pszennej i żytniej w obydwu młynach, które są wójta, każdego roku sprzedawane są za 90 grzywien pieniędzy, i nader często, jak gdyby ciągle także obfituje w większą ilość pieniędzy.

Ponadto młynarze z tychże młynów raz w roku, każdy z nich osobno ma wójta z uszanowaniem przyjąć, chyba że inaczej zostanie zarządzone przez wójta, jednym obiadem albo w miejsce obiadu mają zapłacić pół grzywny.

Zatem młynarze z tychże młynów mają wszystkie stare drewniane zabudowania, ze starości popadłe w ruinę, i wszystkie stare dachy i w nich dziury załatać i odrestaurować, jednak nie są zobowiązani do zbudowania bądź pracy przy nowych [budynkach i dachach].

Item mortaria pro pultibus diversi generis faciendis, in utroque molendino lata, uti ex molendinatorum examinatione et scrutinio cognovimus, singulis annis marcas pecuniarum duodecim, et hoc multo frequencius.

Mortalia circa Inferius Molendinum situata sutorum, in quibus quercini vel aliorum arborum cortices contunduntur, solvunt advocato duas marcas, verum ad arbitrium advocati, nam singulis annis ex consuetudine tenentur rogare advocatum penes census solutionem a mortario sutores, ut a mortariis prefatis a sutoribus non plus exigat nisi marcas duas. Item mortarium fulonum marcas decem g. tredecim, ut frequencius multo plus.

Item siofarnya communiter facit census seu proventus fertones novem, ut sepius multo plures.

Item sarra asserum facit lucrum valoris viginti quinque marcarum, verum si diligenter trabes serrandi adaptantur.

Item in foro libero carniū advocatus habet ius recipiendi a pecoribus occisis unam anteriorem ascellam, tamen quia communiter redimuntur pecuniis, videlicet a peccoribus maioribus, bobus, vaccis et porcis gr. unus, a quolibet ex igitur a mutonibus, vitulis, agnellis, capreollis, suellis per denarios quatuor foralia tolluntur, proventus vero a foro libero facit quinque marcas, aliquando plus.

Item omnium rerum mechanicarum, que villani et extranei homines ad forum annuale alias nundinas et pro

Zatem stępy do tłuczenia różnego rodzaju kasz, w obu młynach szerokie, jak rozpoznajemy z rozpytywania młynarzy i badania, każdego roku [dostarczają] grzywien pieniędzy 12, i to nader często.

Stępy szewców przy Dolnym Młynie położone, w których miażdżona jest kora dębowa albo innych drzew, płacą wójtowi dwie grzywny, lecz wedle woli wójta, bowiem każdego roku szewcy mają w zwyczaju pytać wójta przy okazji zapłaty czynszu od stępy, czy od wspomnianych stęp nie wymaga więcej od szewców niż dwie grzywny. Zatem [należy się] 10 grzywien 13 groszy od stęp folusznich, niechby częściej dużo więcej.

Również ślusarnia zazwyczaj płaci czynszu albo dochodu dziewięć wiardunków, niechby częściej dużo więcej.

Również piła do drewna przynosi dochód wartości 25 grzywien, jednakże jeśli belki zostały starannie przygotowane do piłowania.

Zatem na wolnym targu na mięso wójt ma prawo poboru od rzeźniania bydła jednej przedniej pachwiny, jednak, że zazwyczaj są wykupywane pieniędzmi, to jest od bydła większego, wołów, krów i wieprzów grosz jeden, od każdego tedy z skopów, cieląt, baranków, koźląt, prosiąt należy się po 4 denary targowego, dochód zaś z wolnego targu wynosi 5 grzywien, czasami więcej.

Zatem od wszystkich wyrobów rzemieślniczych, które przywożą mieszkańcy wsi i przybysze na targ

septimanali ducunt, advocatus recipit foralia, [p. 252] quomodo wlgariter sic nuncupantur: wyadra, conwycze, nyeczki maleⁱ y wielgye, corcze y myarkj, polkolcza, czwyerthnye, stholkj drzewyane y pleczyone, lyschky y warzanchy, massnycze y opalkj, pusdra, swieczna y crobye, thaky, losza, skrzynye, pluszne koleza y kola wosowych, yesly wthoku oszm thedy pulgroscha, yesly dwye tczy wthoku thedy kwarthnyk, wrzeciona, kraszele, przaslycze, rydliska, lopathy, syedlaczki, ssypnye, nalewkj, powrosi, lyczaki, koschiki, garncze, krzynowki, myski, thalerze, kobyele, syta, przetaky, rzeschotha, rogoze. Item garncze roczny, czyli jarmark, i na tygodniowy, wójt otrzymuje targowe, jakkolwiek potocznie będą nazywane: wiadra, konwice¹⁸⁴, niecki małe i wielkie, korce¹⁸⁵ i miarki, półkorce, ćwiertnie¹⁸⁶, stołki drewniane i plecione, łyżki i warzachy, maźnice¹⁸⁷ i opałki¹⁸⁸, puzdra¹⁸⁹, świeczna¹⁹⁰ i krobie¹⁹¹, taki, łoża, skrzynie, płużne koleśa¹⁹² i koła wozowe, jeśli w toku osiem, tedy pół grosza, jeśli dwie, trzy w toku tedy kwartnik¹⁹³, wrzeciona, krążele¹⁹⁴, prześllice¹⁹⁵, rydliska, łopaty, siedlaczki¹⁹⁶, sypnie¹⁹⁷, nalewki¹⁹⁸, powrozy, łyżaki¹⁹⁹, koszyki, garncze, krzynówki²⁰⁰, miski, talerze, kobiele²⁰¹, sita, przetaki, rzeszota²⁰², rogoże²⁰³. Także garncze łęgowskie, miadlnice²⁰⁴, cierlice²⁰⁵, skrzypice²⁰⁶ i inne sprzęty domowe gliniane i drewniane tym podobne, które choć nie

¹⁸⁴ Konwica – „Naczynie do noszenia płynów” (Halina Górską, Słownik XVI w., t. 10, s. 591).

¹⁸⁵ Korzec – „Naczynie stanowiące miarę ciał głównie sypkich, o różnej pojemności (zależnie od okolicy, od 54 do ok. 260 litrów)” (Adam Żurowski, Słownik XVI w., t. 10, s. 661).

¹⁸⁶ Ćwiertnia – „Miara objętości towarów sypkich, głównie zboża, wynosząca cztery korce” tu: naczynie tej objętości (Zofia Zierhofferowa, Słownik XVI w., t. 4, s. 272).

¹⁸⁷ Maźnica – „naczynia na maź” (Jacek Laberschek, *Myślenice*, s. 221).

¹⁸⁸ Opałki – „kosze plecione z wikliny” (*ibidem*).

¹⁸⁹ Puzdra – pudła (*ibidem*).

¹⁹⁰ Świeczna – świece? (*ibidem*).

¹⁹¹ Krobie – skrzynie lub kosze (*ibidem*).

¹⁹² Koła do pługów koleśnych.

¹⁹³ Kwartnik – „Zdawkowa moneta srebrna bita w Polsce w XIV i XV w. równa początkowo 1/2 grosza, od 1398 1/6 grosza (zwanego ternarem = denary)” (Aniela Kottówna, Słownik XVI wieku, t. 11, s. 608).

¹⁹⁴ Krążele – „Stożkowata część prześllicy (zob. przypis 195) do zawieszania kądzieli” (Aniela Kottówna, Słownik XVI w., t. 11, s. 137).

¹⁹⁵ Prześllica – „Część kołowrotka służąca do mocowania kądzieli” (Danuta Dziadowicz-Jezioro, Słownik XVI w., t. 32, s. 497).

¹⁹⁶ Siedlaczki – „Łopatkki służące do czyszczenia ziarna” (Jacek Laberschek, *Myślenice*, s. 221).

¹⁹⁷ Sypnie – „Naczynia do przesypywania i przelewania, zwłaszcza piwa” (*ibidem*).

¹⁹⁸ Nalewki – „Naczynia służące do nalewania płynów” (*ibidem*).

¹⁹⁹ Łyczaki – „powrozy z łyka” (*ibidem*).

²⁰⁰ Krzynówki – miseczki, talerzyki (*ibidem*).

²⁰¹ Kobiele – Okrągłe kosze z łyka lub wikliny” (*ibidem*).

²⁰² Rzeszoto – rodzaj sita (Danuta Dziadowicz-Jezioro, Słownik XVI w., t. 37, s. 456).

²⁰³ Rogoże – „Maty lub poduszki do siedzenia” (Jacek Laberschek, *Myślenice*, s. 221).

²⁰⁴ Miadlnice – „Przedmioty służące do łamania słowy lnianej lub konopnej w celu oddzielenia włókna od paździerzy” (*ibidem*).

²⁰⁵ Cierlice – „Przyrządy do czyszczenia lnu i konopi z paździerzy” (Jacek Laberschek, *Myślenice*, s. 222).

²⁰⁶ Skrzypice – „Strunowe instrumenty muzyczne, lutnie albo skrzypce” (*ibidem*).

langowskye, myadlycze, czyerlycze, skrzypycze et cetera supellectilia domestica fictilia et lignea hiis similia, que licet non sunt expressa pro expressis, tamen debent intelligi, reputari, interpretati et sanciri.

ⁱprzerobione z mały

Item mechanici, qui non sunt annuis censibus adeo onerati, tenentur certas servitutes facere advocato pro expedicione bellica, unde quilibet rotifex tenetur dare unam rotam, ferro circundari valentem. Item fabri omnes, quotquot sunt in civitate, debent pro expedicione bellica quilibet eorum videlicet quilibet securrim aut ligonem dare advocato, tandem omnes gregatim tenentur circumferrare alias okowacz quatuor rotas, sed advocatus debet ferrum dare pro circumdantis ferro rothis.

Item in fraternitate fabrorum sunt magistri doleatores et ipsi tenentur certa aliqua vascula aptare et dare, que curribus apponendis essent apta, tam butiro quam aliis imponendis victualibus expedicioni bellice necessariis opportuna.

Item fraternitas ipsa fabrorum, omni anno unum prandium pro advocato faciunt propriis sumptibus eumque invitare sunt astricti.

Item si sunt plures aut unus currifex alias stalmach in civitate tunc unus, aut si sunt plures omnes in solidum tenentur corpus unum currus alias wasangy facere, cum omnibus attinenciis, nisi rote apponende sunt, preterea cordas et ferramenta ad currum, et currus compositionem bonam et ordine bono

zostały wyraźnie wymienione, jednak powinny być ujmowane, wliczone, wyjaśnione i potwierdzone.

Zatem rzemieślnicy, którzy aż dotąd rocznym czynszem nie są obciążeni, mają świadczyć określone posługi wójtowi na wyprawę wojenną, skąd każdy kołodziej ma dać jedno mocne koło obwiedzione żelazem. Zatem wszyscy kowale, ilu ich jest w mieście, powinni na wyprawę wojenną każdy z nich mianowicie siekiere albo motykę dać wójtowi, jednak wszyscy wraz mają okować cztery koła, ale wójt powinien dać żelazo do okowania nim kół.

Zatem w cechu kowali są mistrzowie bednarze i ci mają pewne jakieś naczynia wykonać i dać, które do przydania wozom są zdatne, tak na masło, jak też do przechowywania innych wiktuałów niezbędnych na wyprawie wojennej.

Zatem ów cech kowali w każdym roku szykują jeden obiad własnym sumptem dla wójta i tegoż są zobowiązani zapraszać.

Zatem, jeśli jest wielu albo jeden stelmach w mieście, wówczas jeden albo jeśli jest więcej wszyscy wraz mają jeden korpus wozu inaczej wasąg wykonać, z całym wyposażeniem, oprócz kół, które są do przymocowania, ponadto wójt powinien zapewnić sznury i okucia do

expediendam advocatus tenetur wozu oraz dobre urządzenie wozu i
providere. wyruszenie w dobrym porządku.

Item pannifices pro bellica expedicione
alias omnium notabilium expedicione
debent radere seu tondere duo stamina
panni sine solucione et non plus. Zatem sukiennicy na wyprawę wojenną
albo podróż wszelkich dygnitarzy
powinni strzyc czyli golić dwa postawy
sukna bez zapłaty,
a nie więcej.

Item omnes sarctores in civitate et extra
civitatem in suburbiis alias tenentur
convenire ad curiam advocati et facere
consuere tunicas familie, tectoria seu
papiliones, krepthuchi, tecturas
curribus, saccos et alia omnia fila, autem
advocatus pariter et expensas in sua
curia tenetur dare et providere. Zatem wszyscy krawcy w mieście i spoza
miasta, to jest z przedmieść, mają
przybyć do dworu wójta i szyć zwyczajne
tuniki czeladzi, przykrycia to jest
namioty, kreptuchy²⁰⁷, okrycia na wozy,
wory i wszystkie inne tkaniny, jednakże
wójt jednakowo nakłady w swym dworze
ma dać i zapewnić.

Tandem suburbium superius Gorna
Wyesh wlgariter dictum, in quo
suburbio ager est advocati, quem
possidet pronunc kmetho
[p. 253] Vlodek appellatus, de quo
quidem solvit idem kmetho unam
marcam pecuniarum, gallos quatuor,
unum caseum, ova viginti, tres choretos
avene, dies {dies} laborat in anno
duntaxat. Zatem Przedmieście Górne, Górna Wieś
pospolicie zwane, na którym to
przedmieściu jest rola wójta, którą
posiada obecnie kmieć nazywany
Włodek, z tejże płaci ten kmieć jedną
grzywnę pieniędzy, cztery koguty, jeden
ser, 20 jaj, trzy korce owsa, pracuje nie
więcej niż jeden dzień w roku.

In suburbio inferiori, quod Dolna
Wyesh dicitur, habet advocatus
Myslimiciensis unum agrum, in quo
pronunc residet Wýerczÿalek et solvit de
eodem agro advocato sexagenam unam,
quatuor gallos, caseum unum, ova
triginta, tres choretos avene, duos dies in
anno duntaxat laborat. Na Przedmieściu Dolnym, które jest
zwane Dolna Wieś, ma wójt myślenicki
jedną rolę, którą zajmuje obecnie
Wierciałek i płaci z tejże roli wójtowi
jedną kopę [groszy], cztery koguty, jeden
ser, 30 jaj, trzy korce owsa, pracuje nie
więcej niż dwa dni w roku.

In eodem inferiori suburbio habet
advocatus Myslimicziensis quatuor
ortulanos, quorum duo in vere et in
autumno pro utroque festo sancti Na tymże Dolnym Przedmieściu ma wójt
myślenicki czterech zagrodników, z
których dwu na wiosnę i jesień na obie
uroczystości św. Stanisława [8 maja, 27

²⁰⁷ Kreptuch – „Płócienny worek do karmienia koni” (Franciszek Peplowski, Słownik XVI w., t. 11, s. 144).

Stanislai solvunt per gr. duodecim et alii duo pro eisdem festis et temporibus solvunt per gr. undecim, et sic annuatim isti hortulani solvunt marcam unam cum gr. quadraginta quatuor. Etiam quilibet eorum dat singulis annis gallos duos et unum diem in septimana per totum annum laborat, eorum quilibet triturare in horreo advocati, quando eis mandatur, tenentur, sed a trituratione decimum coretum accipiunt de frumentis cuiuslibet gravi per eos triturationis, lino, canipis, papavere exceptis. Verumtamen quando in triturationem integram aliqui ipsorum seu omnes quatuor septimanam laborant, extunc dies ille septimanalis, quem singulis septimanis laborare tenentur, computatur et defalcatur, nec eundem diem laborare alio quovis in alia septimana implere tenentur. In pratis tamen falcastratis dies die septimanali non defalcatur, cum familia domini vel aliis laboratoribus rastrare alias grabycz secum obligantur. Quamdiu ipsam rastracionem in pratis opus est et diem septimanalem nihilominus saltem in aliis septimanis alio quo mandabitur eis labore, supplere debent.

ⁱ w rkp. Quamdiu

In eadem Inferiori Villa moledinum est, quod etiam de fluvio Raba aqueductum et obstaculum habet, in quo molendinator hereditarius est tercie measure molendinatoris, et due sunt advocati Mislimiczensis, de quibus duabus mensuris pronunc molendinator per arendam solvit quinque cum media marcarum ad arbitrium tamen advocati Mislimiciensis et hec arenda successu

września] płacą po 12 groszy, a pozostali dwaj na te święta i w tym czasie płacą po 11 groszy, i tak rocznie ciż zagrodnicy płacą jedną grzywnę z 44 groszami. Również każdy z nich daje każdego roku dwa koguty i jeden dzień w tygodniu przez cały rok pracuje. Każdy z nich ma młócić w stodole wójta, gdy im będzie polecane, lecz z tytułu młócki zatrzymują dziesiąty korzec z każdego grubego zboża przez nich młóconego, wyjąwszy len, konopie i mak. Jednakże kiedy przy mleniu ktoś z nich albo wszyscy czterej cały tydzień pracują, wówczas ów dzień tygodniowy, który każdego tygodnia mają pracować, zostaje [im] policzony i zaliczony, ani nie mają odpracowywać tegoż dnia w jakiś innym tygodniu. Jednak dzień na łąkach koszonych za dzień tygodniowy nie będzie zaliczany²⁰⁸, są zobowiązani grabić z czeladzią pańską albo innymi pracownikami. Jak długo toż grabienie na łąkach trwa, dzień tygodniowy niemniej wreszcie w innych tygodniach inną, która polecana będzie im, pracą, winni odrobić.

W tejże Dolnej Wsi jest młyn, który ma także z rzeki Raby doprowadzaną wodę i jaz, w którym młynarz dziedziczny jest na trzeciej mierze młyńskiej, a dwie są wójtostwa myślenickiego, z których dwóch miar obecnie młynarz tytułem dzierżawy płaci pięć i pół grzywny, wedle woli jednak wójta myślenickiego, i ta dzierżawa po upływie czasu może być zwiększona, nie może być zmniejszona.

²⁰⁸ Dni te nie umniejszają wymaganej liczbie dni pańszczyzny.

temporis augeri potest, minui non potest.

Etiam idem molendinator de prato Vyancz aureum unum Hungaricalem auri puri boni veri et iusti ponderis solvit annuatim, etiam similiter de prato Stawysko dicto idem molendinator singulis annis solvit mediam marcam. Preter hec idem molendinator omnia tecta antiqua resarcire et reformare tenetur in curia advocati, etiam et alias ruinas antiquorum edificiorum, et si etiam totum tectum novis sciliudris tegere necessarium sit. Et istud molendinum est advocati unacum molendinatore.

Item de dictis suburbiis Gorna et Dolna Wyesz advocatus Mislmicensis sextum denarium tollit census, cuius annuatim proveniunt marcas tres gr. duo.

Item de civitate et [p. 254] de prefatis suburbiis omnes piscatores, qui incisas alias nassyekj penes ripas et littora fluviorum locant pro capiendis piscibus, et qualiter omnes piscatores solvunt advocato certam partem census piscatorum, cuius census summam singulis annis tres fertones importat, et quilibet piscator urnulas duas alias skopcze gracillorum alias szlyszow advocato, quando mandaverit semel tamen in annoolvere tenetur.

Item habet advocatus Mislmicensis de iure et antiquissimo usu atque possessione unum suum liberum piscatorem, qui pro curia advocati in omnibus fluviis dicte advocacie et sculteciarum eidem annexarum, lacubus

Także tenże młynarz z łąki Wiancz [Wieniec²⁰⁹] jeden złoty węgierski czystego złota prawdziwie dobrej i słusznej próby płaci rocznie, także podobnie z łąki Stawisko zwanej tenże młynarz każdego roku płaci pół grzywny. Oprócz tego tenże młynarz wszystkie stare dachy ma łątać i naprawiać we dworze wójta, a także inne zrujnowane stare budynki i jeśli będzie konieczne, także cały dach nowymi gontami pokryć. I tenże młyn jest wójta wspólnym z młynarzem.

Zatem z tychże przedmieść Górnej i Dolnej Wsi wójt myślenicki szósty denar pobiera czynszu, co rocznie wynosi trzy grzywny i dwa grosze.

Również z miasta i z wspomnianych przedmieść wszyscy rybacy, którzy nasieki²¹⁰ przy brzegach i nadbrzeżach rzek zamieszczają do łowienia ryb, i tak jak wszyscy rybacy płacą wójtowi pewną część czynszu rybackiego, którego czynszu suma każdego roku wynosi trzy wiardunki, i każdy rybak garnuszki dwa, inaczej skopce śliziów wójtowi, zawsze kiedy by polecił, jednak raz do roku dawać winni.

Również ma wójt myślenicki z prawa i zadawnionego używania oraz posiadania jednego swego wolnego rybaka, który dla dworu wójta we wszystkich rzekach tegoż wójtostwa i sołectw temuż przynależnych, stawach wszystkich, bez

²⁰⁹ Propozycja Jacka Laberscheka, *Myślenice wójtostwo dziedziczne*, s. 204.

²¹⁰ Nasieki – ostre narzędzie (Danuta Jarzębska, *Słownik XVI w.*, t. 16, s. 221).

omnibus, sine omne contradictione dum castellani Cracovienis vel eius factorum seu procuratorum, piscator omne genere artificio et instrumento ac rethibus omnis quivis libere piscari potest, et quoniam ultra limites dicte civitatis Mislimiciensis utraque rippa decurrit fluvius Raba nuncupatus, optimus abundans trutis et tiliacis, alias lypyenye, atque aliis diversi generis piscibus, non parvam autem ex hac libera piscatura advocatus habet commoditatem.

Item pro tunc etiam ad dictum advocaciam Myslimiciensem quidam campi, prata inter se habent, qui vlgariter Przerwy dicuntur, quos homines colere volentes apud advocatum conveniunt et ex antiquo tempore solvuntur advocato de eisdem campis marce tres pecuniarum et duo dies laborantur in anno semel.

Item in scultecia ville Byssyna advocatie Mislimiciense adiuncta et incorporata ac unita sextum denarium census habet advocatus, quinque pro domino castellano Cracoviensi pro tempore existenti reservatis, cuius quidem sexti denarii decemocto grossi advocato proveniunt.

Item de eadem villa advocatus Mislimiciensis habet gayum de silvis gr. sex et pro domino castellano Cracoviense eiusdem ^[k] gay gr. duodecim resevatis. Item omnes cmetones domini castellani Cracoviensis solvunt advocato Mislimiciensi ova tricenta quinquaginta ex vetusta consuetudine. Item in eadem villa habet advocatus Mislimiciensis agros cmetonales ut videtur in agris scultecie locacionis, qui kmetones solvunt annis

jakiegokolwiek przeszkody tak kasztelana krakowskiego albo jego sług czy włodarzy, [ów] rybak każdego rodzaju przyrządem i narzędziem i sieciami każdego rodzaju swobodnie może łowić, a że poza granicami tegoż miasta Myślenice, po obu brzegach, płynie rzeka Raba zwana, bardzo obfitująca w pstrągi, lipienie i inne różnego rodzaju ryby, niemałą zatem wójt ma z tego wolnego łowienia korzyść.

Zatem natenczas także do tegoż wójtostwa myślenickiego jakieś pola, łąki, pośród siebie mają, które pospolicie zwane są Przerwy, które ludzie chcąc uprawiać u wójta ugadzają się i od dawnego czasu płacą wójtowi z tychże pól trzy grzywny pieniędzy i dwa dni odpracowuje się raz do roku.

Zatem w sołectwie wsi Bysina, do wójtostwa myślenickiego dodanym, wcielonym i [z nim] zjednoczonym, wójt ma czynszu szósty denar, z zachowaniem pięciu dla pana kasztelana krakowskiego na dany czas sprawującego urząd, który to szósty denar 18 groszy wójtowi przysparza.

Zatem z tejże wsi wójt myślenicki ma [opłatę] gajne z lasów 6 groszy, z zachowaniem i dla pana kasztelana krakowskiego z tegoż groszy 12. Zatem wszyscy kmiecie pana kasztelana krakowskiego dają wójtowi myślenickiemu 350 jaj starodawnym zwyczajem. Zatem w tejże wsi ma wójt myślenicki łąny kmiecie, jak się zdaje, z ról sołeckich wysadzone, którzy kmiecie płacą każdego roku wójtowi po groszy osiem czynszu, dwa dni w roku pracują

singulis advocato per gr. octo census, duos dies in anno laborant aratro, singulis septimanis quolibet anno unum currum lignorum siccorum in curia advocati reponere debent et tenentur. Habet etiam advocatus Mislimiciensis in dicta villa Byssyna duos hortulanos, unus residet penes exitum communem ad pascua alias circa Skothnÿcza, et solvit gr. octo, alius in fine ville, similiter octo gr. solvens et alia onera sicut ortulanis est consuetudo unacum servitutibus pro curia et usu advocati.

^kgay skreślone ręką autora podstawy

Item in scultecia ville Polanka advocacie Mislimiciensis [p. 255] annexe et incorporate atque unite habet advocatus Mislimiciensis sextum denarium census, cuius sexti denarii quantitas est media marca pecuniarum, augeri tamen potest, quia nunc certi cmetones ignis voragine destructi sunt.

Item in eadem villa Polanka ratione scultecie habet advocatus Myslimiciensis agrum, de quo marca una annuatim solvitur, quatuor galli, unus caseus, viginti ova dantur et duo dies in anno semel laborantur. Item de taberna specialiter media marca solvitur, cui taberne ius et cervisie propinacio conceditur. Iste autem census tabernalis ad arbitrium advocati augeri potest.

Item habet advocatus Mislimiciensis alios duos agros kmethonales, de uno solvuntur quatuordecim grossi census annuatim, quatuor galli, viginti ova, caseus unus, duo dies duntaxat laborantur in anno; de alio agro kmethonali solvuntur advocato

pługiem, jednego tygodnia każdego roku jeden wóz drewna suchego do dworu wójta powinni i mają dostarczać. Ma także wójt myślenicki w tejże wsi Bysina dwóch zagrodników, jeden zamieszkuje obok wspólnego wyjścia na pastwiska, inaczej przy Skotnicy, i płaci groszy 8, drugi na końcu wsi, podobnie osiem groszy płacąc i inne ciężary, tak jak zagrodnikom jest w zwyczaju, razem ze służbami dla dworu i użytku wójta.

Zatem w sołectwie wsi Polanka wójtostwu myślenickiemu przyłączonym i inkorporowanym, jak i [z nim] zjednoczonym, ma wójt myślenicki szósty denar czynszu, którego liczba szóstego denara jest pół grzywny pieniędzy, jednak może być zwiększona, ponieważ obecnie pewni kmiecie zostali poszkodowani w pożarze.

Zatem w tejże wsi Polance tytułem sołectwa ma wójt myślenicki rolę, z której jedna grzywna rocznie jest płacona, cztery koguty, jeden ser, 20 jaj jest dawanych i dwa dni raz do roku są odpracowywane. Również z karczmy szczególnie pół grzywny jest płacone, której karczmy prawo a także wyszynk piwa przynależy. Ten zaś czynsz karczemny wedle woli wójta może być powiększony.

Zatem ma wójt myślenicki inne dwie role kmiece, z jednej płaci się 14 groszy czynszu rocznie, cztery koguty, 20 jaj, ser jeden, dwa dni jedynie są do odpracowania w roku; z drugiej roli kmiecej płaci się wójtowi 14 skojców czynszu rocznie, 20 jaj, jeden ser, dwa

quatuordecim scoti census annuatim, viginti ova, unus caseus, duo galli tamen dantur, et duo dies in anno semel laborantur cum aratro. Item etiam advocatus Mislimiciensis habet duos hortulanas in Polanka, quarum quolibet solvit unum fertonem et gallos duos, decem ova, unum caseum, duos dies pedester laborat.

Item in advocacia seu scultecia in Borzatha annexa similiter et incorporata advocacie Mislimiciensis, habet advocatus Mislimiciensis sexti denarii census mediam sexagenam seu gr. triginta, decem octo [1] obolis computatos.

¹ gr skreślone przez autora podstawy

Iste census augetur, accrescunt cum kmetonis in silvis locati. Item habet advocatus Mislimiciensis ratione scultecie in eadem villa Borzantha duos proprios suos liberos kmethones et agros, de quibus solvitur sibi census et omnes alie dacie. Ita quod unus ager solvit annuatim census grossos quadraginta, duos dies in anno laborat, duos gallos, ova viginti, caseos duos, tres coretos avene mensure superefflueritis et large, quantum choretus in se in altum continuere potest; de alio agro soluntur advocato gr. triginta, duo dies laborantur in anno, dantur duo galli, viginta ova, duo casei, avene tres coreti superhabunda[n]tis, ut supradictum est, mensure. Ita in eadem villa Borzantha habet advocatus Myslimiciensis tabernam suam propriam liberam, de qua tabernator solvit unam cum media marcam et gallos quatuor annuatim, ter in anno quando maiora iudicia in ea villa celebrantur, collacionem seu pra[n]dium pro advocato Myslimiciense tenetur

koguty jednak się daje i dwa dni raz w roku odpracowuje się pługiem. Zatem także wójt myślenicki ma dwa ogrody w Polance, z których każdy płaci jeden wiardunek i dwa koguty, 10 jajek, jeden ser, dwa dni pracuje pieszo.

Zatem w wójtostwie albo sołectwie w Borzęcie przyłączonej podobnie i włączonej do wójtostwa myślenickiego, ma wójt myślenicki szóstego denaru czynszu pół kopy czyli groszy 30, licząc po 18 oboli.

Ów czynsz może być powiększony, wzrośnie gdy w lesie zostaną osadzeni kmiecie. Również ma wójt myślenicki tytułem sołectwa w tejże wsi Borzęcie dwóch własnych wolnych kmieci i role, z których płaci się mu czynsz i wszystkie inne daniny. Tak, że jedna rola płaci rocznie czynszu 14 groszy, dwa dni w roku pracuje, dwa koguty, jaj 20, dwa sery, trzy korce owsa miary wierzchowatej i dużej, jak wiele korzec w sobie na wysokość może pomieścić; z drugiej roli płacone jest wójtowi groszy 30, dwa dni są do odpracowania rocznie, daje się dwa koguty, 20 jajek, dwa sery, owsa dwa korce bardzo obfite, miary jak zostało wyżej wspomniane. Więc w tejże wsi Borzęcie ma wójt myślenicki karczmę swą własną wolną, z której karczmarz płaci półtora grzywny i cztery koguty rocznie, trzykrotnie w roku kiedy sądy wielkie w tejże wsi są sprawowane, kolację czyli obiad dla wójta myślenickiego winien sprawić albo dla jego zastępcy, kmiecie zaś kiedy

facere, vel pro eius vicesgerente, kmethones vero quando celebrantur maiora iudicia, ut in aliis villis, solvunt pro domino cerevisiam.

odprawiane są sądy wielkie, jak w innych wsiach, dostarczają panu piwo.

Item intra limtes dictarum hereditatum civitatis videlicet Mislimicze et villarum Byszyna, Polanka et Borzantha omnes lapidum fodine pertinent ad advocatum Myslimiciensensem, de quibus fossores lapidum seu lapicide solvunt certas contribuciones advocato non parve importacie. Imprimis [p. 256] lapicide, qui quadros incidunt lapides, ad sternenda pavimeta, dant advocato contribucionem eisdem lapidibus quadris, quarum sexagena circa montem seu fodinas, venditur duobus florenis id est gr. Sexaginta, et non modicam importat hec contribucio advocato utilitatem.

Również w granicach tychże włości miasta to jest Myślenic i wsi Byszyna, Polanka i Borzęta wszystkie kamieniołomy należą do wójtostwa myślenickiego, z których kopacze kamienia czyli kamieniarze płacą pewne daniny wójtowi niemałej ważności. Wpierw kamieniarze, którzy wycinają kwadrowe kamienie do brukowania, dają wójtowi daninę z tychże kamieni kwadrowych, z których kopa wedle kopalni to jest kamieniołomu sprzedawana jest za dwa floreny, to jest groszy 60, i niemałą korzyść zapewnia wójtowi ta danina.

In aliis montibus et fodinis excuduntur lapides molares activi et passivi, id est superiores et inferiores, de quibus similiter dantur lapides molares passivi et activi, et hec dacio non parvum annuatim proventus affert advocato, nam activi molares lapides in loco circa fodinas una marca et passivi media marca venduntur.

W innych kopalniach i kamieniołomach wykuwane są kamienie młyńskie bieguny i leżaki²¹¹, to jest górne i dolne, z których podobnie daje się kamienie młyńskie bieguny i leżaki, i ta danina niemały rocznie dochód przynosi wójtowi, bowiem bieguny w miejscu przy kamieniołomie za jedną grzywnę a leżaki za pół grzywny są sprzedawane.

In aliis autem fodinis excuduntur lapides ad szloffanyas pro fabris et cultellorum cussoribus, atque aliorum ferramentorum cussoribus, qui ferramenta sui operis et artificii in eisdem lapides solent expolire, et hoc non modicum advocato Myslimiciensensi contribuntur.

W innych natomiast kamieniołomach wykuwane są kamienie do ślusarni dla kowali i nożowników, jak i wytwórców innych wyrobów metalowych, którzy żelastwa swej roboty i rzemiosła tymiż kamieniami zwykli obrabiać i to niemało zapewnia wójtowi myślenickiemu dochodu.

²¹¹ Idzie tu o górny (ruchomy) i dolny (nieruchomy) kamień czy to w żarnie rotacyjnym, czy w mlewniku młyna.

Preterea in aliis fodinis inciduntur ferramentis et presertim falcastris apti lapides acuendis, wlgariter hosly dictis, et hic solvitur contribucio advocato Mislimiciensi non contempnende importancie.

Item in rippis et alveo fluvii Raba colliguntur, ut sepius, lapides wlgariter dicti glazi pro balneorum fornacibus Cracovie instruendis, et hoc sit cum scitu et licencia advocati Myslimiciensis, et ut licencia contribuatur, dona etiam et munuscula eidem advocato ^[m] afferuntur, nec parve estimacionis. Anno quo taxavimus novem sexagene ipsi advocatio cesserunt.

^m contribuuntur skreślone przez autora podstawy

Item a primeva fundacione oppidi et advocacie in eodem oppido erectione, liberam et privilegiatam habet advocatus Mislimiciensis in omnibus montibus et silvis castellani Cracoviensis et districtu Mislimiciensis ferarum cuiuslibet generis venacionem, omnibus modis, artibus et instrumente venandi, et ultra districtum castellanie usque ad metas Hungarie liberam et privilegiatam habet venacionem.

Item omnes venantes lepores rethibus, sive sint venatores in civitate, suburbiis atque villis Byszyna, Polanka et Borzatha, solve tenentur unum leporem advocato Mislimiciense alterum castellano Cracoviense.

Item idem, ipsi venatores leporumⁿ cum suis propriis venatoriis instrumentis et rethibus requisiti per advocatum tenentur ire venatum, tam pro necessitate domini castellani

Ponadto w innych kamieniołomach wycinane są kamienie przydatne do ostrzenia narzędzi żelaznych, szczególnie kos, pospolicie zwane osły, i taka jest płacona danina wójtowi myślenickiemu, ważności nie do wzgardzenia.

Zatem na wybrzeżach i w korycie rzeki Raby zbierane są często kamienie pospolicie zwane glazy do budowy palenisk w łaźniach w Krakowie, i to jest za wiedzą i zezwoleniem wójta myślenickiego, i aby zezwolenie było udzielone, dary także i podarki temuż wójtowi są przynoszone, niemałej wartości. W roku, gdy taksowaliśmy, przypadło temuż wójtowi 9 kop.

Zatem od pierwotnego założenia miasta i powołania w nimże wójtostwa, wójt myślenicki ma prawo wolnego i uprzywilejowanego we wszystkich górach i lasach kasztelanii myślenickiej i w okręgu myślenickim polowania na zwierza jakiegokolwiek gatunku, każdym sposobem, sztuką i narzędziem zdatnym do polowań, a poza kasztelaniją aż po granice Węgier ma prawo wolnych i uprzywilejowanych łowów.

Zatem wszyscy polujący sidłami na zające, czy są łowcami w mieście, przedmieściach czy wsiach Byszyna, Polanka i Borzęta, mają oddawać jednego zająca wójtowi myślenickiemu, drugiego kasztelanowi krakowskiemu.

Zatem też, owi łowcy zający ze swym własnym rynsztunkiem łowieckim i sieciami, wezwani przez wójta mają przybyć na polowanie, zarówno na potrzebę pana kasztelana krakowskiego,

Cracoviensis, quam etiam pro necessitate domini advocati; advocatus vero dum pro sua necessitate et suo usu proprio venatum ire mandaverit; debet redeuntes venatores pro arbitrio et voluntate sua uno vel medio hactuali cevisie remunerare, verum ita si et in quantum venatores non redierint de venacione effecinus.

ⁿ w rkp. leporis

Item [p. 257] aucupes aves diversi generis aucupantes in predictis hereditatibus ad arbitrum advocati, tam advocato quam eciam domino castellano avibus sue aucupacionis contribucionem facere tenentur.

Item castorum et lutrarum venatores advocato et domino castellano contribucionem facere tenentur iuxta antiquam ibidem observatam consuetudinem, quorum castorum et lutrarum equaliter privilegiam porcionem habet advocatus cum domino castellano Cracoviense.

Item advocatus Myslimicensis habet privilegiam duorum consulum in civitate Mislimiciensis electionem et dominus castellanus duorum. Etiam advocatus liberam habet electionem viceadvocati et scabinorum; scabini autem ex antiqua et laudabili consuetudine quinque de civitate eliguntur per advocatum, et unus de Suburbio Inferiori, et alter de Suburbio Superiori, et completur scabinorum septemnus numerus. Etiam advocatus eligit in Suburbis Superiori et Inferiori duos villicos, quos ex antiqua consuetudine communitas consules consuevit dicere et eosdem pro consulibus habere. Item in villis

jak też na potrzebę pana wójta; wójt zaś gdy dla swej potrzeby i swego własnego kazałby na polowanie, winien wracających myśliwych wedle swej decyzji i woli jednym albo połową ahtela piwa wynagrodzić, jednak wedle tego, czy i na ile z powodzeniem z polowania nie wrócili.

Zatem łowcy ptaków różnego gatunku polujący w tychże włościach za zgodą wójta, tak wójtowi jak również panu kasztelanowi, złowionymi ptakami swoją daninę mają czynić.

Zatem łowcy bobrów i wydr wójtowi i panu kasztelanowi mają dań składać wedle tamże starego przestrzeganego zwyczaju, których bobrów i wydr uprzywilejowaną część ma wójt zarówno z panem kasztelanem krakowskim.

Zatem wójt myślenicki ma za przywilejem prawo wyboru dwóch rajców w mieście Myślenice i pan kasztelan także dwóch. Również wójt ma wolne prawo wyboru podwójciego i ławników; ławników jednakże ze starego i chwalebego zwyczaju pięcioro z miasta jest wybieranych przez wójta, a jeden z Przedmieścia Dolnego i drugi z Przedmieścia Górnego, i razem daje to liczbę siedmiu ławników. Także wójt wybiera na Przedmieściu Dolnym i Górnym dwóch włodarzy, których z dawnego zwyczaju społeczność za rajców ma w zwyczaju zwać i ich za rajców uważać. Również we wsiach Bysina, Borzęta i Polanka wójt

Byszyna, Borzantha et Polanka advocatus Mislimiciensis iuxta arbitrium suum viceadvocatos ex incollarum villarum quos voluerit, instituit et destituit, et iuxta suum arbitrium, si in officio suo aberraverint, castigat.

Etiam ex privilegio advocatus habet item ius ut quicunque se trahere vult a iure suo Myslimiciense ad Ius Suppreum Maideburgensem Castri Cracoviensis, prius et quam primum decretum scabinorum spreverit seu, uti dicitur, vituperaverit, quinque fertones reponere advocato tenetur, de quo etiam non modicam habet utilitatem annis singulis.

Item omnes incole in suburbiis et villis supranominatis tenentur bis in anno petiti et requisiti venire ab labore, sive arandum, sive aliqua frumenta conducendum, metendum seu falcastrandum prata vel segetes, iuxta arbitrium advocati. Verum pro illis omnis vicibus tenetur advocatus eos expensos providere, pro prandio ferculis tribus, ita quod unum sit cum pipere ad cenam, autem dua tantum fercula piperata, tamen cervisie vero necessitas providenda et danda est eisdem laborantibus.

Item etiam advocatus in civitate Mislimiciensis omnes seniores omnium mechanicorum, contuberniorum, fraternitatum et artificorum eligit, indicat, instituit et destituit, iuramenta ab ipsis de fidelitate et obediencia Domino Regi, castellano Cracoviensi et sibi ipsi tenenda suscipit.

Item omnes fraternitates, etiam et sacerdotum fraternitas, que habent in ecclesia parrochiali Mislimiciensis suas singulares funerales ceremonias

myślenicki wedle swej woli podwójcich z mieszkańców wsi jakich chce ustanawia, powołuje i odwołuje, i wedle swej woli, jeśli w swym urzędzie sprzeniewierzyli się, gani.

Także z przywileju wójt ma też prawo, aby ktokolwiek chciałby się odwołać od jego sądu myślenickiego do Sądu Wyższego Magdeburskiego na Zamku Krakowskim, wcześniej i jak pierwszy wyrok ławników odrzucił albo, jak mówią, naganił, pięć wiardunków ma wójtowi położyć, z czego także niemałe ma [wójt] korzyści każdego roku.

Zatem wszyscy mieszkańcy przedmieść i wsi wyżej wspomnianych dwa razy w roku wezwani i zawołani mają przybyć na robotę, czy to do orki, czy do zwożenia jakiegoś zboża, do żęcia lub koszenia łąk albo pól, wedle woli wójta. Niemniej na ten każdy raz ma wójt pokryć wydatki, na obiad trzema potrawy, tak żeby jedna była z pieprzem do głównego posiłku, zaś dwie wyłącznie potrawy pieprzne, wszelako potrzeba piwa tymże pracującym ma być zapewniona i spełniona.

Zatem także wójt w mieście Myślenice wszystkich starszych wszystkich rzemieślników cechów, bractw i rzemiosł wybiera, wskazuje, ustanawia i odwołuje, przysięgi od nich na wierność i podporządkowanie Panu Królowi, kasztelanowi krakowskiemu i sobie samemu odbiera.

Zatem wszystkie bractwa, także i bractwo kapłańskie, które mają w kościele parafialnym myślenickim szczególne swe pogrzebowe ceremonie,

tenentur ex privilegio suarum fundacionum omnes sevitores advocati in curia et ex curiam morientes funeralibus providere, sepelire, ad funeras candelas dare et funus [p. 258] ad sepulcrum cum candelis conducere, missas offertoria explere eo modo, quo solent facere morientibus in eorum fraternitatibus circa recencia funera.

mają wedle przywileju swych fundacji wszystkich sług wójta we dworze i poza dworem zmarłych pogrzeby sprawować, grzebać, dać świece na pogrzeby i pogrzeb na grób ze świecami odprowadzić, msze żałobne odprawiać tym sposobem, jakim zwykle czynią zmarłym w ich bractwach przy niedawnych pogrzebach.

Item habet [°] advocatus Myslimiciensis privilegiatam libertatem libere absque theloneo mercancias in toto Regno Polonie exercendi et a theloneo domini castellani ibidem in Myslimicze est eciā liber; et de Myslymicze Cassowia, Kyesmargk et Lywocza versus eundo libere absque theloneo etiam mercancias exercendi.

Tenże ma wójt myślenicki zapewnioną w przywileju wolność od cła wybieranego od towarów w całym Królestwie Polskim i od cła pana kasztelana tamże w Myślenicach także jest wolny; oraz z Myślenic w kierunku Koszyc, Kieżmarku i Lewoczy idąc także wolny jest od świadczenia cła od towarów.

^o *nadpisane tris*

Item advocatus a prima erectione advocacie et fundacione oppidi Mislymicze habet privilegiatam libertatem ab omni servicio castellani Cracoviensi, a stacionibus, daciis, equitaturis [alias] podwodis et ab eo, quod veniens in oppidum Mislimicze castellanus Cracoviensis invito advocato non debet hospicium capere in curia advocati, nec tenetur advocatus sibi hospicium dare, nec alia administrare aut ordinare necessaria, verum si advocatus sua sponte concesserit hospicium alieni pro tempore existenti castellano Cracoviensi, hoc aliis in exemplum cedere non debet, nec sue derogabit libertati.

Tenże wójt od samego powołania wójtostwa i założenia miasta Myślenice ma zapewnioną w przywileju wolność od wszelkich posług kasztelanowi krakowskiemu, od stacji, danin, podwód konnych i od tego, że przybywając do miasta wbrew wójtowi nie powinien zażądać noclegu w jego dworze, ani wójt nie musi mu zapewniać noclegu, ani jakichkolwiek środków utrzymania załatwiać albo urządzać, jednakże jeśli wójt dobrowolnie zapewni nocleg dla natenczas urzędującego kasztelana krakowskiego, to innym za tym przykładem nie powinien ustępować, ani nie uchyla to jego wolności.

Item quilibet advocatus pro tempore existens liber est propria persona sua a servicio expeditionis bellice. Eunte

Zatem każdy wójt natenczas będący wolny jest od służby własną swą osobą na wyprawie wojennej²¹². Gdy jednak

²¹² Zob. przypis 69.

tamen castellano Cracoviensi ad bellicam expeditionem, famulum decentem, etiam plebeum, in uno equo valoris marcarum sex in lorica, cum hasta, pro servicio expeditionis bellice expedire et assignare tenetur de advocacia et omnibus sculteciis eidem annexis et incorporatis.

Item habet eciam advocatus in Myslimicze curiam cum predio, curie [eiusdem] situs loci amenissimus et ad magnam commoditatem locatus, cui agri prediales planissimi adiacent et fertilissimi, in quibus singulis annis colliguntur segetum hyemalem circa cassule mille, estivalem similiter citra octingente, preterea feni fertilissima, in quibus singulis annis citra quindecim acervi seu artumi feni colliguntur.

Horti olerum et aliarum manastrarum [s] serendarum amplissimi et fertilissimi, quorum est magne importance [p] commoditas, preterea pomeraria^q amplissima, latissima, diversi generis fructibus et plantis conserta, etiam non valde in Regno communibus, ex quibus et domestica necessitas amplissime providetur, et pecuniarum singulis annis non modica summa congeritur, iuxta tamen fertilitatem arborum, que utcunque variatur, sunt etiam in circuitu curie et in ipsis pomeriis intermedie.

^p felicitas skreślone przez autora podstawy; ^q zapewne nie chodzi o szopy na owoce lecz o sady owocowe – pomeria

Piscine et piscinule multa commoditate ipsi curie et advocato afferentes, etiam et alie piscine et piscinule ad dictam advocati curiam pertinentes sunt in villis Dolna Wyesz [p. 259] et Polanka, quarum piscinarum numerus est duodecim,

wyrusza kasztelan krakowski na wyprawę wojenną, sługę wybranego, choćby plebejusza, na jednym koniu wartości sześciu grzywien w pancerzu, z włócznią, na służbę na wyprawie wojennej ma wyprawić i wyznaczyć z wójtostwa i wszystkich sołectw temuż przynależnych i wcielonych.

Zatem ma także wójt w Myślenicach dwór z folwarkiem dworskim, którego miejsce jest przyjemne i ku wielkiej użyteczności osadzone, któremu przynależą pola uprawne nader równe i najżyźniejsze, z których to każdego roku zbiera się zasiew ozimy około tysiąca kop zboża, zasiew jary podobnie niemal 800 kop, ponadto w siano obfite, z których każdego roku zbiera się niemal 15 stogów.

Ogrody warzywne i innych manastrarum wysiewanych najobfitsze i najżyźniejsze, z których pożytek jest znacznej wagi, ponadto sady owocowe bardzo rozległe, szerokie, różnymi gatunkami owoców i roślin wypełnione, także w Królestwie nie bardzo pospolitymi, z których i domowa potrzeba najobficiej jest zaspokajana, i pieniędzy każdego roku suma niemała jest dostarczana, wedle wszelako urodzajności drzew, która jednakże się zmienia, bywają także średnie w obejściu dworu i w obrębie tychże sadów.

Stawy i sadzawki rybne znacznej użyteczności temuż dworowi i wójtowi przysparzające, także i inne stawy i sadzawki do tegoż dworu wójta przynależne są we wsiach Dolna Wieś i Polanka, których stawów liczba jest 12,

inter quas nonnullae sunt non exiguae quantitatis.

między którymi niejedne są niemałej wielkości.

Pertinent etiam ad curiam advocati humuleta fertilissima, in quibus singulis annis ad minus viginti maldrate humili colliguntur, et ultra domesticam necessitatem, secundum quod precium humili ascendit, non parva pro eodem humulo acquiritur pecunia.

Przynależą także do dworu wójta nader urodzajne chmielniki, w których każdego roku nie mniej jak 20 małdratów²¹³ chmielu jest zbieranych, i ponad potrzebę domową, wedle tego, że cena chmielu rośnie, uzyskiwany jest za ten chmiel pieniądź niemały.

Preterea ad curiam advocati est optima servitus, habet enim pedestres dies pro laboribus ducentos quinquaginta unum, cum aratris viginti dies singulis annis, etiam istis computatis, de quibus specificie supra memoravimus; galli preterea reperiuntur singulis annis censuales quingenti quinquaginta duo, preter illo, qui in spem muneris ab incolis ut sepius offeruntur.

Ponadto do dworu wójta należy najlepsza robocizna, ma bowiem robocizny pieszej dni pracowitych 251, z pługami 20 dni każdego roku, także te wliczywszy, o których powyżej szczegółowo wspominaliśmy; ponadto kogutów uzyskuje się rocznie tytułem czynszu 552, z wyjątkiem tego, które w nadziei łaskawości od mieszkańców nieraz są ofiarowane.

Ova censulia sexingenta et decem annis singulis cum quindecim caseis offeruntur ab illis incolis, in quos meram {meram} vel emptam habet iurisdictionem advocatus.

Tytułem czynszu każdego roku jest ofiarowanych 610 jaj z 15 serami przez tychże mieszkańców, do których wójt ma gołę lub zakupne prawo.

Item fluvius etiam dictus Byszinka per villam Byssyna transiens et partem alluens civitatis, balneo, braseatoriis et braxatoriis cuilibet aquam copiose ministrans, et tandem per agros advocati meatum faciens, totus est in usu advocati, nec in eo licet cuipiam prandere pisces, nisi habita licencia advocati.

Również rzeka zwana Bysinką, płynąca przez wieś Bysina i opływająca część miasta, łaźni, słodowniom i browarom wszelkim wodę obficie dostarczając, i dalej przez grunty wójta płynąc, w całości jest w użytkowaniu wójta, ani nikomu nie jest dozwolone w niej łowienie ryb, chyba że za zgodą wójta.

Item habet etiam curia advocati ymmo et omnes incole civitatis et villarum liberum usum pro edificatione et foco,

Również posiada dwór wójta jak i wszyscy mieszkańcy miasta i [wójtowskich] wsi prawo wolnego

²¹³ Małdr – „Miara rzeczy sypkich wynosząca prawdopodobnie 3–4 korce (w zależności od dzielnicy)” (Maria Maciejewska, Słownik XVI w., t. 13, 72).

atque stubis calefaciendis et cervisiis
braxandis, braseis siccandis, omnium
silvarum, que quidem silve et latissime
sunt et amplissime, exceptis tamen
silvis, que vulgariter vocantur Przelazek,
Dambrowa et tertia silva, que iacet in
vicinatu, et statim post laneos advocati,
que quidem silve sunt in speciali
iurisdictione advocati et proprietate, sed
pro arbitrio advocati donantur,
largiuntur et venduntur in eisdem silvis
ligna et robora.

użytkowania wszelkich lasów na cele
budowlane i na ogień, także do
ogrzewania izb i warzenia piwa, suszenia
słodu, które to lasy i rozległe są, i
potężne, z wyjątkiem jednak lasów, które
pospolicie zwane są Przylasek, Dąbrowa
i trzeciego lasu, który rozciąga się w
sąsiedztwie, zaraz za łąnami wójta, które
to lasy są pod specjalną jurysdykcją
wójta i własnością, lecz wedle woli wójta
drewna²¹⁴ w tychże lasach są
darowywane, przekazywane i
sprzedawane.

Item de silvis autem omnibus,
quecumque sunt intra limites oppidi
Myslimicze et villarum Byszyna, Polanka
et Borzantha, ab omnibus
inempcionibus scropharis ad pascua
glandinum et fagorum, advocatus recipit
gay tam ab incolis, quam etiam ab
extraneis pecunarium, videlicet gay a
festo sancti Michaelis ad festum Beati
Martini, a festo autem Beati Martini ad
anni residuum, videlicet ad hiemem
acriorem recipit gayum avenale;
pecuniarum gay extimatur circa marcas
quindecem, avenale autem citra
nonaginta choros, dum glandines et
fagunile creverint.

Również także ze wszystkich lasów,
którekolwiek są w granicach miasta
Myślenice oraz wsi Byszyna, Polanka i
Borzęta, ze wszystkich opłat leśnych od
macior za paszę w żołędziach i buczynie,
wójtowi przysługuje opłata zwana gaj w
pieniądzach tak od mieszkańców, jako i
od przybyszów, to jest gaj od św. Michała
[29 IX] do św. Marcina [11 XI], natomiast
od św. Marcina na ostatek roku, to jest od
zimy surowszej pobiera opłatę gaj w
owsie; gaj w pieniądzech szacuje się na
około 15 grzywien, zaś w owsie na
niespełna 90 korców, gdy żołędzie i
bukiew będą wzrastać.

Item nova etiam locatio, quam
magnificus Nicolaus Jordan castellanus
Wysliciensis modernus advocatus
Mislimiciensis etc. sue advocacie fundo
et hereditate, que est civitati contigua,
novitet incepit locare, que nova locacio
incolarum magnam extimacionem precii
habitura est [p. 260] et in magnum
crescet augmentum advocacie
Mislimiciensis; que locacio nova quatuor
iam inhabitatis colonis, aliis in dies

Zatem nowe założenie, które wielmożny
Mikołaj Jordan kasztelan wiślicki obecny
wójt myślenicki itd. w posiadłości i
dziedzictwie wójtostwa, które jest
miastu przyległe, na nowo jął lokować,
które to nowe założenie mieszkańców
ma mieć duże oszacowanie wartości i
doprowadzi do wielkiego przyrostu
wójtostwa myślenickiego; które
założenie nowe już ma czterech
osadników, inni na dniach zejdu się i

²¹⁴ Liczba mnoga wynika ze sformułowania łacińskiej podstawy wydania, gdzie wskazano nie tylko
ogólnie drewna (*ligna*), lecz także drewno twarde, najpewniej dębinę (*robora*).

confluentibus et areas in eadem locacione occupantibus, non potest igitur hec nova locacio parvo estimari precio.

Item habet etiam advocatus Mislimiciensis certam et dota[tam] prebendam marcarum quatuordecem unacum area seu domo et hortis propriis, ubi residencium habet prebendarius; cuius prebende seu altaris est idem advocatus patronus et collator unicus.

Omnibus igitur premissis per nos specificie, vel singulariter vel generaliter, summarie descriptis, ex literis privilegiis vel examine testium cognitis, quarum multam et maiorem partem conspeximus, rem subicientes actualiter oculis, et ex deposicione testium, quos strictiori et diligenti examine acceptis, uti prefertur, ab ipsis corporalibus iuramentis, examinavimus, omnium premissarum utilitatum, proventuum, libertatum modernum advocatum esse in pacifica possessione et actuali et corporali usu suosque semper fuisse antecessores a temporibus antiquis, et inquisitionem testium et incolarum dicti loci vel locorum memoria potest recordari, nullo ergo neglecto, quod ad bonam considerationem, examen, scrutinium, revisionem pertinebat, recensitis denuo singulis de literis et registris, testimonio hominum approbatis, videlicet censibus, laboribus, serviciis, daciis, libertatibus, dominio, proventibus, fructibus, agris, pratis, silvis, piscinis, molendinis, pascuis, pomeriis, edificiis, municionibus, iurisdicionibus, et quecunque taxanda et precio ponderanda iuste debuerunt

działki w tejże lokacji zajmą, nie może więc być oszacowana ta nowa lokacja jako małej wartości.

Również ma wójt myślenicki prebendę pewną i uposażoną 14 grzywnami wraz z siedliskiem, to jest domem i pewnymi ogrodami, gdzie ma rezydencję prebendarz; której to prebendy lub altarii²¹⁵ tenże wójt jest patronem i jedynym kolatorem²¹⁶.

Zatem gdy wszystko powyższe przez nas szczegółowo, albo pojedynczo, albo ogólnie, sumarycznie zostało opisane, poznane z dokumentów przywilejów albo przesłuchania świadków, których liczną i większą część obejrzeliśmy, rzecz oczom rzeczywiście przedkładając, i z zeznań świadków, których wedle ścisłego i pilnego badania przyjęliśmy, jak obwieszczono, po odebraniu od tychże osobistych przysięg, przesłuchaliśmy, że obecny wójt jest wszystkich wspomnianych korzyści, dochodów, wolności w spokojnym posiadaniu i aktualnym oraz rzeczywistym używaniu, i jego poprzednicy zawsze byli od dawna, a pamięć może przywrócić rozpytanie świadków i mieszkańców tegoż miejsca albo miejsc, nic zatem nie zaniedbawszy, co przynależy do dobrego rozważenia, badania, przesłuchania, zrewidowania, na nowo rozważywszy każdy z dokumentów i rejestrów, zeznaniem ludzi potwierdzonych, mianowicie czynsze, prace, służby, daniny, wolności, władzę, dochody, pożytki, role, łąki, lasy, stawy rybne, młyny, pastwiska, sady, budynki, umocnienia, jurysdykcje i

²¹⁵ Altaria – fundacja kościelna zapewniająca odprawianie nabożeństw przy ołtarzu.

²¹⁶ Kolator – patron kościoła.

redacta in summam sumarum generalem singular[i]um rerum taxatarum, et precio atque valore estimatarum vel estimandarum summulis taxavimus et taxamus, et presentibus per nos taxatam certificamur et singnificamus, predictam advocaciam seu sculteciam in civitate Mislimiciensi et eidem unitas scultecias in villis Borzantha, Byssyna et Polanka, modum iuste taxe non excedendo, ymmo modum taxandi temperando, esse valoris et iusti precii sex milium et centum triginta quinque marcis pecunie et numeri Polonicalum, in Regno currencium, quadraginta octo gr. in quamlibet marcam computando moderaciori, ut diximus, precio omnia estimando, que ad usum dictarum sculteciarum pertinent.

^s w *rkp.* Pomoriis

Datum in Myslimicze feria secunda post festum sancti Galli anno Domini millesimo quingentesimo trecedimo, presentibus nobilibus et famosis Bogdat de Jodlownyk, Petro Slupskj, Nicolao Racziechowskj, Nicolao Popowskj, Nicolai et Joanne Kanczky, Gregorio Czodek, Joanne Wrobl, Alberto Ragurda, Gregorio Hannussek consulibus, Mathia Cosyek viceadvocato, Laurencio notario civitatis et aliis ['] plurimis fidedignis [p. 261] testibus ad premissa. Harum quibus sigillo nostro sunt subappensa testimonio literarum.

^t *skreślone q*

E

Nos tandem, Spithko de Jarosław castellanus Cracoviensis, significamus

wszelkie będące do oszacowania i ustalenia wartości powinny być słusznie zestawione w ogólnej sumie sum wyliczonej z oszacowanych pojedynczych rzeczy, i ceną oraz wartością [rzeczy] wycenianych albo przeznaczonych do wycenienia podsumami²¹⁷, otaksowaliśmy i taksujemy, i niniejszym oświadczamy i poświadczamy, że przez nas otaksowane wspomniane wójtostwo albo sołectwo w mieście Myślenice i do tegoż przyłączone sołectwa we wsiach Borzęta, Bysina i Polanka, od sposobu słusznej taksy nie odstępując, lecz metodą otaksowania kierując się, jest wartości i słusznej ceny 6135 grzywien pieniędzy i liczby polskiej, w Królestwie obiegowej, licząc 48 groszy w każdą grzywnę, bardziej umiarkowaną, jak rzekliśmy, ceną wszystko szacując, co do użytku tychże sołectw przynależy.

Dan w Myślenicach w poniedziałek po św. Gawle [17 X] roku Pańskiego 1513, w obecności szlachetnych i sławnych Bogdata z Jodłownika, Piotra Słupskiego, Mikołaja Raciechowskiego, Mikołaja Popowskiego, Mikołaja i Jana Kąckich, Jerzego Czodka, Jana Wróbla, Wojciecha Ragurda, Jerzego Hanuska rajców, Macieja Kośka podwójciego, Wawrzyńca pisarza miasta i innych licznych wiarygodnych świadków do powyższego [wezwanym]. Za tego, któremu pieczęć nasza jest przywieszona, świadectwem dokumentu.

My zatem, Spytek z Jarosławia kasztelan krakowski, obwieszczamy niniejszym

²¹⁷ Tak zapewne należy rozumieć sformułowanie *summulis*, czyli „sumkami”.

tenore presencium perpetue rei geste testimonium, ad perpetuam memoriam faciendo, ymmo auctoritatem, inquantum nostra interest et auctoritatis et in hac parte iurisdictionis presentibus apponendo, quomodo per presentes suas literas prefati generosi Jacobus de Lubomierz iudex et Joannes de Byechow subiudex, inclusas literas missilibus suis, quas in hac parte nobis scripserunt, ut per nos antequam, ab ipsis sigillarentur, reviderentur, ne quid sit per aliquem errorem aut subordinacionem, vel interrupcionem in enorme detrimentum aut iacturam castellanatus Cracoviensis et eius proventuum factum. Nos tandem omnibus plene et plane cognitis et revisis, atque speciali desuper accepto scrutinio invenimus et cognovimus, omnia ita realiter et veraciter ad advocaciam et advocatum pro tempore existentem in civitate nostra Mislimiciense pertinere eandemque sumam, diligencia et accurata solercia factam taxam cum tota ilius serie prout superius descripta continetur, approbamus, ratificamus, robur perpetue firmitatis eidem apponendo. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est impressum testimonio literarum. Datum Cracovie feria tertia ipso die sancti Joannis Elemosynarii²¹⁸, id est quartadecima Novembris anno Domini millesimo quingentesimo tredecimo, presentibus venerabili et nobilibus magistro Andrea cantore Tarnowiensi, Laurencio Mylanowski burgrabio Lanczkoriniensi, Nicolao Jablonowski, Mathia Młodziejowski, Jacobo et Petro familiaribus nostris, et illis quam plurimis fidedignis 34 estibus a d premissa. Hisce quibus sigilla nostra sunt testimonio subappensa litterarum.

sposobem wieczyste rzeczy świadectwo, na wieczną pamiątkę uczynione, zaiste mocy, na ile naszej to dotyczy i mocy, i jurysdykcji, niniejszym przydając, jako to niniejszym dokumentem przerzeczeni szlachetni Jakub z Lubomierza sędzia i Jan z Biechowa podsędek, zawarłszy dokument swego wysłania [do otaksowania], który w tej części nam spisali, aby przez nas, nim przez nich zapieczętowany będzie, został zrewidowany, czy nie będzie uczyniona przez jakiś błąd albo przyporządkowanie, albo przeszkodę znaczna szkoda albo strata kasztelanii krakowskiej i jej dochodów. My tedy, wszystko zupełnie i gładko poznawszy i przejrzawszy, oraz szczególne w tej sprawie dochodzenie przyjąwszy, odkryliśmy i rozeznaliśmy, że wszystko tak dokładnie i rzetelnie do wójtostwa i wójta obecnego w mieście naszym Myślenice przynależy, i tąż sumę [oraz] pilnością i staranną zręcznością ustaloną takse ze wszystkim kolejno, co zawiera, jak wyżej opisano, przyjmujemy, uznajemy, moc wiecznej trwałości teje nakładając. Tego, któremu pieczęć nasza została niniejszym odcisnięta, świadectwem dokumentu. Dan w Krakowie we wtorek w dzień św. Jana Jałmużnika, to jest 14 listopada roku Pańskiego 1513, w obecności wielbnego i szlachetnych magistra Andrzeja kantora tarnowskiego, Wawrzyńca Milanowskiego burgrabiego lanckorońskiego²¹⁸, Mikołaja Jabłonowskiego, Macieja Młodziejowskiego, Jakuba i Piotra naszych dworzan i innych licznych wiarygodnych świadków do powyższego [poproszonych]. Świadectwem

²¹⁸ Wawrzyniec Milanowski, zob. przypis 94.

" w rkp. *Niezrozumiałe* Eleysnoniis

dokumentu tego, któremu pieczęcie nasze zostały przywieszzone.

A

Nos itaque Sigismundus Rex Polonie precibus prefati magnifici Nicolai Jordan castellani Woynicensis permoti cognitoque quod modernus castellanus Cracoviensis magnificus Spithko de Jaroslaw dominus et possessor dicti oppidi Myslimicze et villarum ad illum spectantium, preinsertas literas descriptionis et estimacionis proventuum advocacie Myslimiciensis et sculteciarum illi incorporataris in se continentes approbavit, de auctoritate nostra Regia eciam easdem ipsas literas rathas et gratas habentes, cum omnibus et singulis earum punctis, clausulis et continenciis, prout iaicent [s] de consilio et consensu consiliariorum nostrorum approbandas, ratificandas et confirmandas duximus presentibusque approbamus, ratificamus, laudamus et confirmamus ac decernimus. In cuius rei fide indubitata atque testimonium sigillum nostrum presentibus literis appendivissimus. Datum Cracoviae die festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quingentesimo quintodecimo, Regni nostri anno nono, [p. 262] presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus, dominis Joanne archiepiscopo Gnesnensi, Sedis Apostolice legato nato et primato, Joanne Cracoviensi et Petro Thomiczky Premisliensi episcopis, Regni nostri vicecancellario necnon magnificis, venerabilis et generosis Christophoro de Schydłowycz palatino et capitaneo

My zatem Zygmunt król Polski, prośbami wspomnianego wielmożnego Mikołaja Jordana kasztelana wojnickiego poruszeni i poznawszy, że obecny kasztelan krakowski wielmożny Spytek z Jarosławia, pan i posesor rzeczzonego miasta Myślenice i wsi do niegoż przynależnych, wyżej włączony dokument opisu i oszacowania dochodów wójtostwa myślenickiego i sołect do tegoż włączonych w sobie zawierający zaaprobował, powagą naszą królewską także tenże ów dokument mając za ustalony i pożądaný, ze wszystkimi i pojedynczymi jegoż punktami, klauzulami i treściami, wedle tego za radą i zgodą doradców naszych do zaaprobowania, uznania i potwierdzenia przekazaliśmy i niniejszym aprobowujemy, uznajemy, uchwalamy i potwierdzamy oraz decydujemy. Na której to rzeczy wiarę niezachwianą oraz świadectwo, pieczęć naszą temuż dokumentowi przywiesiliśmy. Dan w Krakowie w dzień Wszystkich Świętych [1 XI] roku Pańskiego 1515, panowania naszego roku 9., w obecności najwielebniejszego i wielebnych w Chrystusie ojców panów Jana arcybiskupa gnieźnieńskiego, legata Stolicy Apostolskiej i prymasa²¹⁹, Jana krakowskiego²²⁰ i Piotra Tomickiego przemyskiego²²¹, biskupów, Królestwa naszego podkanclerzego, jak również wielmożnych, czcigodnych i szlachetnych Krzysztofa z Szydłowca

²¹⁹ Jan Łaski, zob. przypis 133.

²²⁰ Jan Konarski, zob. przypis 112.

²²¹ Piotr Tomicki, zob. przypis 166.

Cracoviensi, Regni nostri cancellario, Andrea de Thanczin palatino Lublinensi, Chelmensi et Rathnensi capitaneo ac succamerario Cracoviensi, Nicolao de Schydlowycz Sandomiriensi, Regni nostri thesaurario et capitaneo Radomiensi, Stanislao de Ostrorog Calissiensi, Joanne de Oleschnycza Wisliciensi, Stanislao Mieleczki Zawichostensi, Nicolao Volsky Sochaczowiensi, Nicolao Myszopath Czechowiensi, Nicolao Ciykowski Polanecensi, gladifero et burgrabio Cracoviense, castellanis etc. ut supra. Relatio cuius supra.

wojewody i starosty krakowskiego, kanclerza naszego Królestwa²²², Andrzeja Tęczyńskiego wojewody lubelskiego, chełmskiego i ratneńskiego starosty i podkomorzego krakowskiego²²³, Mikołaja z Szydłowca sandomierskiego, Królestwa naszego podskarbiego i starosty radomskiego²²⁴, Stanisława Ostroroga kaliskiego²²⁵, Jana z Oleśnicy wiślickiego²²⁶, Stanisława Mieleckiego zawichojskiego²²⁷, Mikołaja Wolskiego sochaczewskiego²²⁸, Mikołaja Miszopada czechowskiego²²⁹, Mikołaja Cikowskiego połanieckiego, miecznika i burgrabiego krakowskiego²³⁰, kasztelanów itd. jak wyżej. Relacja tegoż, co wyżej²³¹.

²²² Krzysztof Szydłowiecki, zob. przypis 99.

²²³ Andrzej Tęczyński h. Topór, wojewoda lubelski (1515–1520), podkomorzy krakowski (1515–1517), starosta chełmski (1513–1519), starosta ratneński, późniejszy kasztelan krakowski.

²²⁴ Mikołaj Szydłowiecki, zob. przypis 101.

²²⁵ Stanisław Ostroróg h. Nałęcz, kasztelan kaliski od 1512 do śmierci w 1518/1519 r.

²²⁶ Jan Oleśnicki h. Dębno, kasztelan wiślicki (1515–1519), późniejszy wojewoda lubelski.

²²⁷ Stanisław Mielecki h. Gryf, kasztelan zawichojski od 1515 do śmierci w 1532 r.

²²⁸ Mikołaj Wolski h. Półkozic, kasztelan sochaczowski, późniejszy kasztelan wojnicki i sandomierski.

²²⁹ Mikołaj Miszopad h. Łabędź, starosta czechowski od 1503 do śmierci w 1533 r.

²³⁰ Mikołaj Cikowski z Wojsławic h. Radwan, burgrabia krakowski (1495, 1505–1525), kasztelan połaniecki (1515), późniejszy kasztelan biecki i sądecki.

²³¹ Chodzi o kanclerza Krzysztofa Szydłowieckiego, zob. przypis 99.